

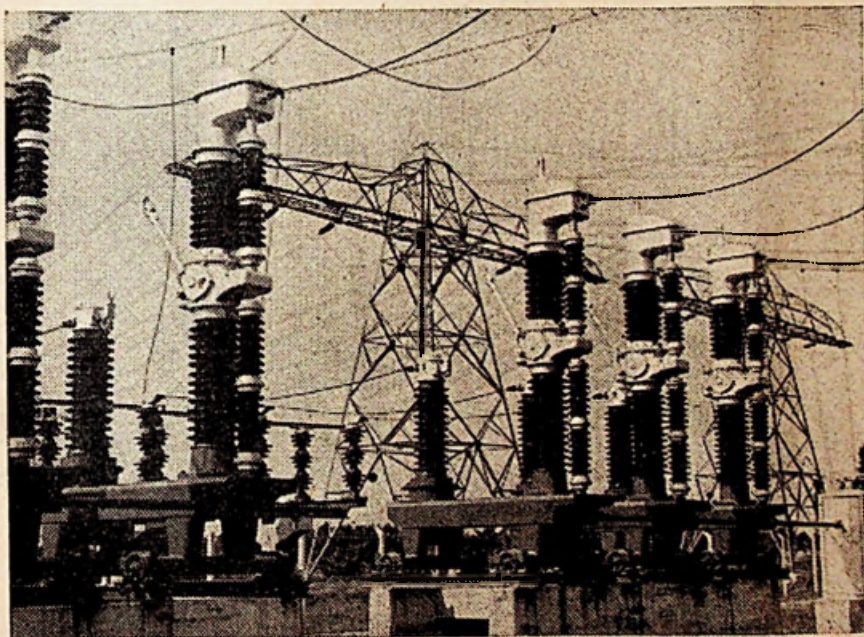
Electro | Radio | Mercuur

Technisch commercieel vakblad

VEERTIENDAAGS OFFICIEEL ORGAAN VAN DE:

Vakgroep Electrotechnisch Ambacht, (V.E.A.).
Vakgroep Detailhandel in Electriche Verbruikstoestellen en Verlichtingsartikelen, (D.V.V.).
Vakgroep Detailhandel in Radioartikelen, (D.R.).
Federatie van Electrotechnische Werkgeversorganisaties.
Nederlandse Vereniging van Neon Installateurs, (N.V.N.I.).
Nederlandse Vereniging van Nettenbouwers (Nevenet).
Nederlandse Electrotechnische Winkeliers Organisatie, (N.E.W.O.).
Stichting Centraal Instituut voor de Stotzuigerhandel, (Cistofa).

4 NOVEMBER 1950 131
5e JAARGANG Nr.

De foto hierboven laat de energieschakelaars met scheidingschakelaars en hoogspanningsmasten in het 110 kV schakelstation van het T.C.S. zien.

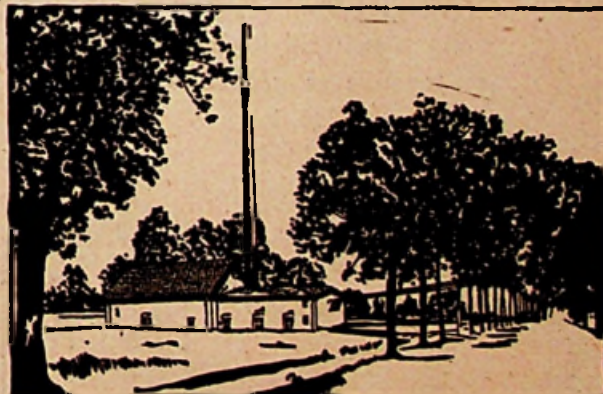
Hiernaast een afbeelding van de eerste Centrale, zoals deze er in 1900 uitzag! Men leze hierover meer op blz. 426

50 jaar

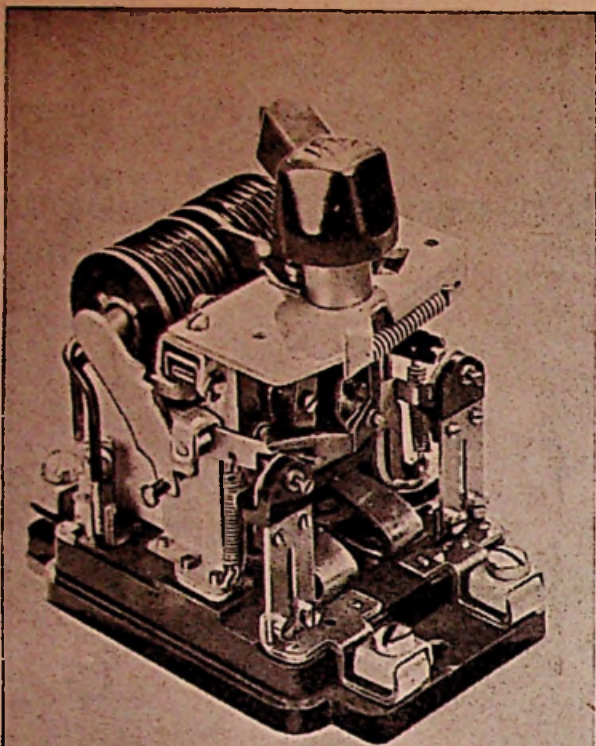
Stroomlevering

Twentsch Centraal Station
voor Electriche Stroomlevering N.V.
te Hengelo

jubileert

Dit nummer is uitgebreid tot 24 pagina's. ☉ Een nevelgordijn over de Amerikaanse kleurentelevisie. Onder deze titel begint onze redacteur voor de radiotechniek een interessant artikel, dat ons inzicht geeft in de moeilijkheden van deze jonge techniek. ☉ Wonderland der Electronen. De N.C.R.V. heeft een aantrekkelijke show opgezet, waarover men meer kan lezen op blz. 408. ☉ De keuze van de leidingsoort in verband met de bestemming van de te installeren ruimte, is zeer belangrijk. Er is nl. weer een ongeval gebeurd door onverantwoordelijke montage. Zie blz. 409. ☉ Voorts op blz. 410 een artikel over nieuwe grammofoonplaten-techniek. ☉ Een meisje aan de waslijn! Onder deze lugubere titel heeft een onzer redacteurs een ingezonden schrijven uitvoerig behandeld (blz. 417). ☉ Sinterklaas staat weer voor de deur, dus we moeten een aantrekkelijke etalage maken. Probeer u het eens aan de hand van tekening en omschrijving van onze deskundige medewerker op blz. 419. ☉ Last but not least: Vakgroep- en organisatie-nieuws en een opgave van de Kema-goedkeuringen voltzien dit nummer.

**Dubbelpolige
installatie
automaat**

voor toepassing in installaties waarbij dubbelpolige beveiliging is voorgeschreven ter verhoging van de veiligheid tegen gevaarlijke aanrakingsspanningen op de nulleider en tegen brandgevaar. Smeltveiligheden zijn in die gevallen niet te gebruiken daar deze geen gelijktijdige onderbreking van beide polen waarborgen. Even goed en belangrijk goedkoper dan buitenlands fabrikaat!

*even goed en
belangrijk
goedkoper dan
buitenlands
fabrikaat!*

N.V. ELECTRISCHE APPARATENFABRIEK

v/h Van Wijk & Visser

GELDERMALSEN TEL. K 3455 - 344

Hou vast!

Omkleem de draden met volle kracht, dan benadert U de werking van de stalen veer der Conex-Universal laschdoppen: Deze veer maakt over de volle lengte volledig contact met de draden. Dat is het groote voordeel van de Conex-Universal laschdoppen!

Hou daarom vast aan de beste Nederlandsche laschdop

CONEX-UNIVERSAL

LASCHT OVERAL — PAST OVERAL

Voor 3 tot 12 mm². Met KEMA-keurteken.

In voorraad bij Uw grossier. Ned. Octrooi 65.631
Ook leverb. in porcelein (voor vochtige ruimten)

De steeds groeiende vraag naar „Aetherkruisers” bewijst wel, dat onze serie van f. 198.— tot f. 495.— zeer in de smaak van het publiek valt.

Laat U betreffende het „Aetherkruiser”-agentschap eens inlichten door:

Ackmann's Rijnwielindustrie, Harm. Smeengekade 8, Zwolle

Firma W. A. Blik, Kloosterlaan 15, Breda

N.V. H. Croon & Co., Schiemond 22, Rotterdam

Firma M. de Hingh, Parkweg 2, Nijmegen

Firma M. de Hingh, Laanderstraat 45, Heerlen

Firma M. de Hingh, Helbeck 10, Venlo

Firma G. van der Sluis, Volkerinksstraat 3, Almelo

Firma D. J. van Veen, Vincent van Goghstraat 19, Leeuwarden

Firma H. Welp, Blijhamsterstraat 33, Winschoten

ALG. NED. RADIO UNIE N.V., Keizersgracht 450, Amsterdam-C.
tel. 35770.

ELECTRO RADIO MERCUUR

TECHNISCH COMMERCIËEL VAKBLAD

REDACTIE EN ADMINISTRATIE:
Kalverstraat 35, Amsterdam C.
Telefoon O 2900/35253 en 40453

ABONNEMENTSPRIJS: f 5,— per jaar;
voor leden van de aangesloten vakgroepen e.d.
f 3,— per jaar. Losse nummers f 0,20.

UITGAVE VAN DE N.V. UITGEVERS MIJ. DILIGENTIA, AMSTERDAM

Postgirorekening 136400 — Bankrekening Twentsche Bank

EEN NEVELGORDIJN

OVER DE AMERIKAANSE KLEURENTELEVISIE

DOOR J. CORVER

Televisie is een phantasmagorisch bedrijf. In Amerika verrijzen de zenders uit de grond, voor het merendeel met betrekkelijk gering vermogen. Geen enkele daarvan kan zijn exploitatiekosten dekken; het gezamenlijk tekort steeg in 1949 tot 24 miljoen dollar. In Engeland dekt de BBC de miljoenen tekorten uit de gelden, die de gewone omroepuisterraars, die zelf géén kijkers zijn, opbrengen.

Dit alles overziende, lijkt het misschien wat luchtkasteelachtig om ons druk bezig te houden met de in Amerika reeds verder voortstrijdende techniek, die uitgaat naar televisie in kleuren. De ontwikkeling staat evenwel niet stil en het oog moet daarop gericht blijven.

Hier in Nederland vernemen wij van allerlei voorbereidingen en activiteit, zowel van Philips als van P.T.T. en de Omroepverenigingen, om televisie bij ons te gaan introduceren, ondanks het feit, dat alle betrokkenen weten, dat de kapitalen voor studiobehuizing, inrichting en bevolking met een Technische staf niet aanwezig zijn. Over het ontbreken van elk garantiefonds om de voortzetting na een paar proefjaren eveneens aan toestelkopers te kunnen verzekeren, spreken wij niet eens.

Over de moeilijkheid om een beslissing te geven omtrent de toelating van de verkoop van toestellen voor kleurentelevisie aan het Amerikaanse publiek, waarover de Federale Communicatie Commissie langdurige besprekingen en verhoren heeft gevoerd, schreven wij reeds enige malen.

Er is iets zeer merkwaardigs ten aanzien daarvan gebeurd.

In een eerste rapport over de zaak toonde de F.C.C. zich allerminst enthousiast over hetgeen de Radio Corporation of America (R.C.A.) haar had laten zien van het door deze onderneming ontwikkelde systeem met beeld-punt-verspringing. In tegenstelling met de eenstemmige bewondering,

die dit ingenieuze systeem in de gehele technische wereld heeft gewekt, had de F.C.C. er tal van aanmerkingen op.

Nu moet men in het oog houden, dat de R.C.A. achtereenvolgens demonstraties heeft gehouden met apparaturen voor de ontvangst, van zeer uiteenlopende aard. Eerst met drie ontvangbuizen, waarvan de beelden optisch werden gecombineerd. Daarna met in de tussentijd ontwikkelde buizen, waarvan er maar één in de ontvanger nodig is, omdat op 't ene scherm een uit duizenden korreltjes samengesteld beeldvlak is aangebracht, verdeeld in groepjes, die in de drie verschillende grondkleuren kunnen oplichten. Wij hebben er indertijd al op gewezen, dat met het aantal van 351000 verschillend gekleurde puntjes, die aanvankelijk waren aangebracht, de beeldfijnheid eigenlijk nog niet die van een zwart-witbeeld kon bereiken. Dat was echter geen onverbreekelijk met het systeem samen-

hangend tekort, maar een kwestie van uitvoering der apparatuur. Bij ontvangst met drie afzonderlijke, optisch gecombineerde beelden doet het zich niet voor. En sedertdien zijn ook al éénbuis-ontvangers vertoond, met beeldschermen, die 600000 kleurenpuntjes bevatten. Ook dat is feitelijk nog niet genoeg, maar het bewijst, dat het een kwestie is van uitvoering.

De F.C.C. intussen, maakte tegen hetgeen daarom op het oog werd waargenomen, principiële bedenkingen. Op een afstand, waarop men de lijnensamenstelling van het beeld niet meer waarnam, zag men nog puntjes. De Commissie „had de indruk”, dat de zenderbediening erg ingewikkeld was, dat men moeite had, de juiste kleur steeds op de juiste plaats te krijgen en 'n redelijke natuurgetrouwheid van de kleuren te bereiken.

Door de R.C.A. is een uitvoerige brochure uitgegeven (ons toegezonden door de

Een televisie-zender vormt een ontzettend kostbaar bedrijf. Deze afbeelding toont een enkele afdeling van het magazijn van toneel-requisieten van een N.B.C.-zender. Het magazijn vormt een middelgroot warenhuis.

Ned. Siemens Mij als vertegenwoordigster), waarin al deze wat vaag geformuleerde en deels pietluttig lijkende bezwaren aan critiek worden onderworpen. De beoordelingen door een Senaatscommissie (het Condon-Committee) onder leiding van de directeur van het National Bureau of Standards, worden er tegenover gesteld. De R.C.A. meent, dat de F.C.C. de betekenis van het systeem eigenlijk niet heeft begrepen, de waarde van een stelsel, dat alle bestaande ontvangers kunnen blijven ontvangen als zwart-wit, over het hoofd heeft gezien.

Waar het hier in hoofdzaak gaat om een strijd tussen het geheel-electronische systeem van R.C.A. en het mechanische met draaiende schijven van C.B.S., sprak het rapport van de F.C.C. zich wel in de meest pessimistische zin uit, waar het een zinsnede bevatte, die inhoudt, dat men naar het oordeel der Commissie er rekening mee zal moeten houden, dat de toevoeging van kleuren aan de televisie wel altijd enige verslechtering van het beeld zal moeten meebrengen, vergeleken met zwart-wit.

Juist dat wilde de R.C.A. bewijzen, een onjuiste stelling te zijn.

Dat bewijs heeft de F.C.C. niet willen aanvaarden. Maar met die negatieve houding gaf de F.C.C. nog geen conclusie. Het merkwaardigste is wat zij daarna heeft gedaan.

Een conclusie omtrent eisen, waaraan toestellen voor kleurentelevisie zouden moeten voldoen, is uitgebleven. Maar er is een „Notice” van de F.C.C. uitgegaan, waarin deze een voorstel doet aan alle fabrikanten van televisietoestellen in Amerika om deze voortaan niet meer enkel in te richten op het ontvangen van 30 beelden (60 rasters) met 525 lijnen per seconde, doch de verplichting te aanvaarden om *alle, na 1 November te vervaardigen apparaten instelbaar te maken* voor alle rasteraantallen van 50 tot 150 per seconde en voor alle lijnenaantallen van 15000 tot 32000 lijnen per seconde.

Binnen die grenzen vallen: het bestaande

Amerikaanse systeem, het Europese met 625 lijnen en het Franse met 819 lijnen; maar niet het Engelse met 405 lijnen. Daarentegen wél de Engelse kleurentelevisie, waarmee die van de C.B.S. overeenkomt, die 405 lijnen en 144 tot 150 rasters toepast . . .

Ziedaar dus een voorstel, waardoor in Amerika zowel het mechanische kleuren-systeem toelaatbaar zou worden, ofschoon het de norm terugzet tot 405 lijnen, als het geheel-electronische, maar dit ten koste van het loslaten van de norm, die in 1941 met algemene instemming werd aanvaard en ten koste van een meer ingewikkelde bouw van *alle* toestellen, ook de niet voor kleurontvangst bestemde.

De F.C.C. vroeg zelfs in haar op 1 September gepubliceerde „Notice,” dat de fabrikanten binnen 30 dagen na geldigverklaring van dit plan hun gehele productie zouden omzetten. De variabele instelbaarheid van aantal beelden en lijnen zou met schakelaars mogen worden uitgevoerd of door een automatisch op het zender-signaal reagerende schakeling.

In de brochure van de R.C.A. wordt uitvoerig betoogd, hoe onmogelijk het is om met een voorbereiding van slechts één maand zulk een productieverandering tot stand te brengen, die de thans al bestaande synchronisatie-systemen onbruikbaar zou maken en voor *alle* toestellen een prijsverhoging van minstens 50 dollar zou meebrengen of 61 dollar voor automatische omschakeling. Er worden nu 6½ miljoen toestellen per jaar gemaakt, waarvoor het publiek dus per jaar 400 miljoen dollar méér zou moeten uitgeven — ook zij, die nooit kleurentelevisie zullen ontvangen.

Op het eerste gezicht lijkt dit volkomen onaanvaardbaar. Maar het zou voor de Amerikanen wél tevens de gehele Europese toestellenmarkt openen!

Men ziet, dat het toch ook voor Europa en dus mede voor Nederland belangrijk is, de afloop van deze overleggingen in Amerika in het oog te houden. Wat ervan zal komen, blijft voor het ogenblik een open vraag.

van wezen en werking der electronica te geven, omdat het op zo aardige en attractieve wijze gebeurt.

Men zou, naast allerlei gewichtige en wetenschappelijke definities der electronica te zoeken, ook mogen zeggen: electronica is het speelgoed der geleerden en der grote mensen. De toepassingen hier gebracht, geven niet alleen een beter inzicht in de werkwijze der radio, der telex, en zo meer, maar geven dit op een wijze die al lachend de belangstelling wekt en boeit.

Het begint al bij de fotocel, aan de ingang opgesteld: het aantal bezoekers wordt niet alleen automatisch geregistreerd, maar van elke honderdste bezoeker wordt direct een foto genomen, welke hij later ontvangt.

Staande voor de maquette van het N.C.R.V. gebouw kan elke bezoeker, op enkele meters afstand, door alleen een lucifer aan te strijken, het gehele gebouw verlicht doen zijn! Wie mee de jungle in gaat ziet leeuwen, tijgers, slangen en met gloeiende ogen om te griezelen. Een opgestelde mitrailleur biedt u mogelijkheid uw schuttersgaven te tonen: zodra u met de uit deze mitrailleur komende lichtstraal het „hart” van het beest raakt is het dood en gloeien de ogen niet meer.

Uw kracht hoeft u niet meer op een hoofd van Jut te beproeven: doe het voor de variatie eens op deze dikke ijzeren staaf waarvan rekstrookjes uw kracht helpen registreren.

Kent u een stroboscoop? Wij hebben er vroeger wel eens over geschreven, maar hier kunt u er een in „levenden lijve” zien werken.

Het gezelschap „Vrij en Blij” wordt, in diverse onderdelen getoond, tot stilstand gebracht terwijl het met een snelheid van ettelijke tientallen km per uur rondzwaart!

De ronde tafel toont overduidelijk hoe het de schuld van de electronica is, dat op ronde tafelconferenties het in 't midden liggende ideaal nimmer te bereiken is tenzij voor een inderdaad ongelooflijk vingervlugge journalist — maar hierover vertellen we verder niets; u moet het zelf maar gaan proberen.

Bij al deze „vermaakjes” is het toch duidelijk, dat dit niet het hoofddoel der electronica is — de „serieuze” toepassingen in alle denkbare vormen van industrie zijn legio. Wie enige technische knobbel heeft, kan dit reeds aan de hand van deze grapjes zelf bevroeden.

En tenslotte: zag u al televisie? Ook dat wordt u hier gedemonstreerd, zowel in kleinbeeld-ontvangst als in een beeld van ca. 75 × 100 cm. Voor tienduizenden in den lande zal hier de eerste persoonlijke kennismaking met deze nieuwe vorm van communicatie plaatshebben, zo goed als voor de tientallen andere elektrische en electronische snuffjes welke er nog te zien zijn.

Geen mens die enige belangstelling op dit terrein heeft, kan deze tentoonstelling Electronen Wonderland ongezien laten. De N.C.R.V. onze hartelijke gelukwensen met dit initiatief.

Wonderland der Electronen

Alleraardigste show der N.C.R.V.

Wij hebben in Electro Radio Mercur, ons steeds angstvallig buiten alle kwesties van omroepverenigingen, programmatische moeilijkheden e.d. gehouden om ons alleen met de technische zijde bezig te houden. Voor heden echter moeten wij een uitzondering maken.

De kwestie is nl. dat een der omroepverenigingen, de N.C.R.V., een wel zo fraaie stunt uitgehaald heeft dat wij er niet over zwijgen mogen, temeer niet daar het een zuiver technische aangelegenheid betreft.

In samenwerking met Philips heeft men een tentoonstelling georganiseerd het Electronen-wonderland, welke zo aardig is dat wij niet aarzelen, iedereen te raden ze te gaan zien. Wat betrekkelijk eenvoudig gebeuren kan omdat de tentoonstelling een reizende zal zijn. Op Zaterdag 28 October is in de Rotterdamse Ahoy-hallen de opening geweest; na Rotterdam zullen zeer veel andere plaatsen van ons land volgen. En, zoals gezegd: wanneer de tentoonstelling in uw omgeving is, moet u beslist gaan kijken.

Weinig middelen zijn er beter geschikt dan deze, om het grote publiek enig idee

Leidingsoort en

RUIMTEBESTEMMING

door L. van der POST, technisch ambtenaar G.E.B. te Amsterdam

Naar aanleiding van een ongeval in een spuitruimte wordt in onderstaand artikel de keuze van de leidingsoort in verband met de bestemming van de te installeren ruimte behandeld.

Bij het aanbrengen van elektrische installaties zal het dikwijls voorkomen, dat geleidingen moeten worden aangebracht in ruimten, waar, in verband met hun speciale bestemming, bijzondere eisen aan de installatiematerialen gesteld moeten worden.

Wat deze leidingsoorten betreft, zij zijn in hoofdzaak in twee groepen te onderscheiden, en wel:

- A. de buisleidingen;
- B. de diverse soorten kabels.

Ten aanzien van de buisleidingen zij opgemerkt, dat men tegenwoordig nog uitsluitend de schuifbuizen aantreft.

De schroefbuizen, welke men toepaste, als de buisleidingen geaard dienden te worden, zijn thans wel geheel verdrongen door de kabel, welke eenvoudiger is aan te brengen.

Met betrekking tot bovengenoemde leidingsoorten kunnen wij de ruimten, waarin de installaties moeten worden aangebracht, in hoofdzaak onderscheiden in:

1e. gewone ruimten — tijdelijk vochtige ruimten en stoffige ruimten, waarin zonder meer of onder bepaalde voorwaarden de gewone schuifbuis mag worden gebruikt. Voor de installaties in tijdelijk vochtige

ruimten, waar de buisleiding binnen handbereik geaard dient te zijn, behoren op de overgangen van geaarde en niet-geaarde buis nog isolatiestukken aangebracht te worden.

2e. Vochtige ruimten, ruimten met brandgevaar en ruimten met ontploffingsgevaar, waarin kabels gebruikt dienen te worden.

Wat de kabels in vochtige ruimten betreft, zij nog opgemerkt, dat, indien chemische inwerking gevreesd moet worden, de leidingen met een laag tegen chemische invloeden bestand materiaal moeten worden omgeven.

Voor de leidingen in ruimten met brand- en ontploffingsgevaar is nog voorgeschreven, dat deze uitwendig niet door een laag gemakkelijk brandbaar materiaal mogen zijn omgeven.

Na dit algemeen overzicht zullen wij aan de hand van de praktijk eens nagaan, wat de zin van deze voorschriften is en wat de gevolgen zijn bij overtreding van deze bepalingen.

Onverantwoordelijk

In een fabriek van elektrische huishoudelijke toestellen had men een vertrek ingericht als spuitcabine. De elektrische installatie in deze ruimte diende dus uitgevoerd te worden volgens de bepalingen, vastgesteld voor ruimten met brand- resp. ontploffingsgevaar, dus o.a. in kabel.

Men had de installatie echter in schuifbuis uitgevoerd en bovendien de niet gasdichte schakelaars in deze ruimte aangebracht. Om de bij het spuiten ontstane gassen te verwijderen, had men twee ventilatoren opgesteld, en deze ventilatoren, aangedreven door geheel gesloten motoren, in het paneel van een onbenutte deur aangebracht. De deur was aan de zijde van de spuitruimte met brandvrij materiaal bekleed. Aansluitend op deze ventilatoren had men een buisleiding aangebracht, welke de gassen naar de buitenlucht voerde.

Tijdens werkzaamheden in de spuitery bemerkte men bij één der motoren een sissend geluid. Het bleek, dat bij het aansluitklemmenbordje een vlam was ontstaan, waarop getracht werd, met het aanwezige schuimblusapparaat het vuur te doven. Hier viel echter niet meer aan te denken. Het vuur had zich, aangewakkerd door de ventilator en het aanwezige brandbare materiaal snel uitgebreid en werd door de spoedige ter plaatse verschijnende brandweer bedwongen.

Bij onderzoek kwam vast te staan, dat de aansluiting van de motor zeer veel te

In korte tijd van fabriek tot ruïne. Een kijkje in de fabriek buiten de spuitruimte. In het deurpaneel is de ventilator aangebracht.

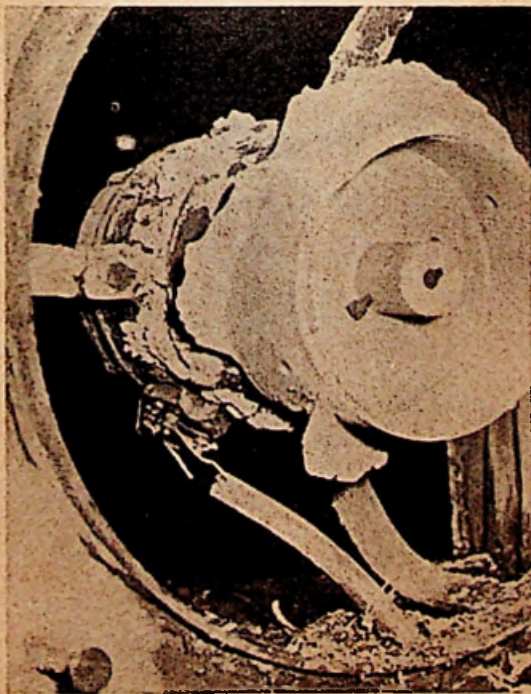
wensen overliet. De buisleiding was ter plaatse met een ijzerdraadje aan één der bevestigingsstangen van de ventilator gebonden. Tevens bleek deze buisleiding niet in de aansluitkap ingevoerd te zijn, terwijl het uiteinde van de buis scherpe randen vertoonde.

Twee der aansluitdraden bleken doorgesmolten te zijn; de derde was, behoudens de isolatie, nog intact.

Volgens verklaringen van het personeel was de motor tijdens bedrijf steeds aan trillingen onderhevig, veroorzaakt door de onvoldoende bevestiging van het geheel.

Gezien het bovenstaande zal het ongeval zich als volgt toegedragen hebben. Door het trillen van de motor heeft het uiteinde van de buisleiding, welke op de draden rustte, de isolatie der geleiders beschadigd en kortsluiting veroorzaakt, welke de bovengenoemde vuurverschijnselen ten gevolge had. Daar de leiding bovendien nog te hoog beveiligd was, nl. 25 ampère bij een 2,5 mm² leiding, is het te verklaren, dat de vuurverschijnselen enige tijd konden voortduren, voordat de veiligheid doorsmolt.

Dit ongeval had voorkomen kunnen worden door bij de leidingaanleg van kabel gebruik te maken en deze kabel via een wartel in een voldoende ruim aansluitkapje in te voeren. Het geheel dient dan behoorlijk bevestigd te zijn, waarbij trillingen uitgesloten worden.

Deze foto geeft ons een indruk van de brandgevaarlijke aansluiting van de motor.

NIEUWE

Gramfoonplaten-techniek

Toen Columbia in 1948 de verschijning aankondigde van gramfoonplaten, waarvan de speelduur volgens die eerste berichten 7-voudig kon worden verlengd, door een ongeveer 3 maal verkleinde afstand tussen de groeven en door de platen te draaien met 33 1/3 toeren per minuut in plaats van met 78 toeren, was het nog niet direct duidelijk, dat wij met een technische revolutie te doen hadden.

Platen, welker speelduur was verlengd door ze slechts 33 1/3 toeren te laten maken, waren er al eerder geweest, van bijzonder groot formaat bovendien, voor de eerste sprekende films.

Met de nieuwe langspeelplaten, die wij nu micro-groefplaten noemen, hebben we echter totaal wat anders gekregen. Al de oudere platen berustten eigenlijk nog op principes, welke stamden uit het tijdperk vóór de komst der elektrische weergave. Men kon ze allemaal nog spelen op een ouderwetse gramfoon met mechanische weergever. Met een elektrische pickup klonken zij beter, maar het materiaal, de grootte der uitslagen in de groef en de daardoor bepaalde groefafstand bleven het verband met de vroegere eisen van de mechanische weergever behouden.

De microgroefplaten zijn revolutionair omdat zij zich hebben bevrijd van de historische banden der mechanische weergave. Die is hiermee definitief opgegeven en daardoor heeft men nieuwe normen kunnen aannemen.

In plaats van 40 groeven per cm, 150 micron breed, met maximale uitslagen, die tot 50, practisch 64 micron gaan, zijn 120 groeven per cm gekomen, 68 micron breed, waardoor de uitslagen minder dan 10 micron moeten blijven. Hierdoor zou directe mechanische weergave te zwak worden. Bij het snijden is echter het voordeel verkregen, dat men voor de uitslagen bij de hogere tonen, welke uitslagen tot dusver evenredig met de frequentie moesten afnemen om geen te grote steilte van de heen- en weer-gangen van de naald in de groef te krijgen, minder is beperkt; de uitslagen worden nu meer gelijk gehouden voor alle frequenties, waardoor bij de elektrische weergave de hoge tonen eigenlijk te sterk worden, wat door een filter wordt gecompenseerd, terwijl de hoge tonen toch in sterkte boven het geruis blijven. Tonen van 10000 hertz laten zich daardoor goed weergeven.

Een tweede onderscheiding tussen de nieuwe en de oude platen is, dat de groef wordt gesneden met driehoekige vorm, in plaats van met afgeronde bodem, zodat een zeer dunne naald de groef overal blijft volgen en geen zwerfende bewegingen kan maken.

In de derde plaats is een gewijzigde substantie voor de plaat genomen; in plaats van de harde, maar brokkelige en ruis veroorzakende schellakmassa, is het plastische materiaal Vinylite toegepast.

Te zamen met een zeer dunne naald vereist het materiaal een zeer geringe gewicht van de pickup. Die geringere druk in de groef is zonder gevaar voor „uit de groef lopen”, mogelijk door de geringe grootte der uitslagen.

Uit proeven met kwalitatief op de hoogste trap staande pickup, versterkers en luidsprekers, hebben wij kunnen constateren, dat de nu verkregen weergave van een microgroefplaat zich haast even verheft boven de thans gemiddelde elektrische weergave van gewone platen als destijds de eerste elektrische weergave boven de mechanische. Het bijna onhoorbaar zijn van de ruis is indrukwekkend.

Toch is er nog weer verschil in fabrikaat (Engelse Decca nog iets beter dan Amerikaanse Columbia). En het nieuwe plaatmateriaal vertoont één nadeel. Het schijnt alsof het door statische ladingen stofjes uit de lucht opvangt, die in de zeer nauwe groef aanleiding geven tot nu en dan scherpe tik-storingen (goed van aanhoudende ruis te onderscheiden).

Van de in 1948 aanvankelijk aangekondigde 7-voudige verlenging van de speelduur moet men wat aftrekken, aangezien het ter vermindering van vervorming voor de met 33 1/3 toeren gedraaide platen nodig is gebleken, minder dicht tot aan het hart van de plaat te snijden.

Terwijl de plaat met microgroef aldus haar triomfale tocht door de wereld juist is begonnen, is intussen ook al weer een nieuw denkbeeld op dit gebied wereldkundig geworden.

Het Duitse tijdschrift „Das Plectron” publiceerde onlangs een artikel over een

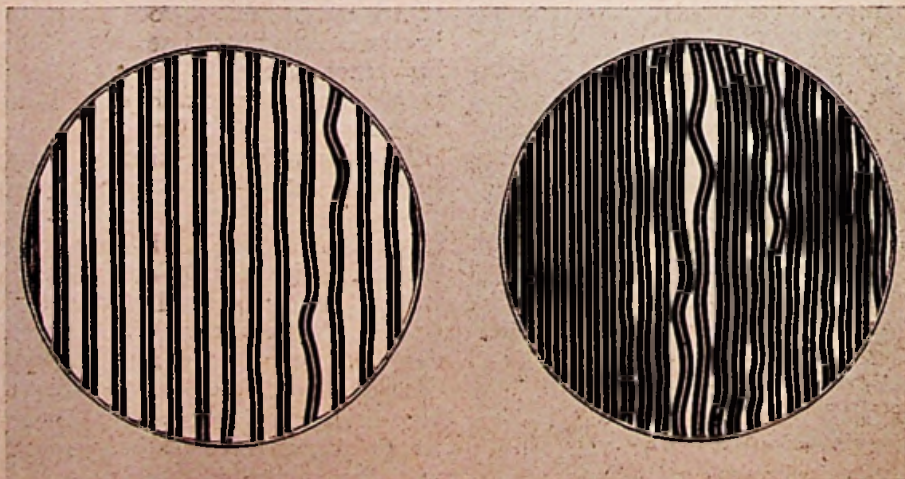
vinding van de physicus E. Rhein, die na 7 jaren van experimenteren erin slaagde, opnamen op gramfoonplaten te laten maken, waarbij de groefafstand zich automatisch aanpast aan de sterkte van het opgenomen geluid. Als het geluid heel zwak is en dus de uitslagen in de groef heel klein blijven, mogen de groeven zeer dicht bij elkaar liggen. Wordt nu het geluid sterker, dan wordt volgens de vinding van Rhein automatisch bij het snijden de groefafstand vergroot zo lang dit in verband met de grootte der uitwijkingen nodig is.

De hierbij afgedrukte afbeelding van een microscoop-opname van een stukje van een gewone, onderwetse handelsplaat, met daarnaast een opname van een dergelijk stukje in een plaat volgens Rhein, zal de bedoeling duidelijk maken. Waar minder sterke passages in muziek overwegen, wordt de speelduur ener plaat op deze wijze ongeveer met 70 % vergroot.

Het Duitse blad vertelt niet hoe deze opname gebeurt. Men kan zich echter voorstellen, dat daartoe eerst een opname op een magnetofoonband wordt gemaakt en dat de plaat wordt gesneden als een copie van de magnetofoon-opname, met behulp van een speciaal ingerichte weergave-apparatuur. Plaatst men in de richting, waarin de magnetofoonband loopt, een eindje vóór de weergeverkop een extra „kop”, die de sterkte van het geluid keurt, even vóór het snijden, dan is het denkbaar, dat de uitkomst van deze steekproef wordt gebruikt om automatisch de groefafstand van de snijder wat te vergroten of verkleinen. Zo iets moet hier wel gebeuren.

Wij hebben gelegenheid gehad om ook een volgens dit procédé van Rhein gemaakte plaat te horen. Aangezien dit een opname was op een plaat van de gewone samenstelling en met het ouderwetse groefprofiel, kan er alleen van gezegd worden, dat de weergave ook geheel was als van elke, gewoon opgenomen plaat. Hetgeen een oppervlakkig bewijs vormt, dat men dit procédé blijkbaar ongestraft kan toepassen. Alleen geeft het in vergelijking met de gewone methode geen ander voordeel dan de verlengde speelduur en met name geen kwaliteitsverbetering. Wat dat betreft, komt deze Duitse vinding van de microgroef eigenlijk juist te laat.

J.C.

a. Microfoto van een gedeelte van een gewone gramfoonplaat.

b. Microfoto van een gedeelte van een gramfoonplaat volgens Rhein

Mededelingen VAN DE VAKGROEP

**DETAILHANDEL IN ELECTRISCHE
VERBRUIKSTOESTELLEN EN
VERLICHTINGSARTIKELLEN**

SECRETARIAAT:
KEIZERSGRACHT 606, AMSTERDAM C.
TELEFOON 40027

Langzaam aan . . .

. . . dan breekt het lijntje niet. In dit spreekwoord zit een grond van waarheid, maar dikwijls verschuilt men zich hierachter, omdat men er om een of andere reden niet direct bovenop wil springen. Toch is dit wel eens noodzakelijk en het kan onder bepaalde omstandigheden zeer zeker vruchten afwerpen, wanneer de andere partij eens aan het verstand gebracht wordt, dat men niet met zich laat spelen. Natuurlijk is men steeds tot overleg bereid, maar men moet daarnaast ook voor zijn overtuiging opkomen. Vanzelfsprekend zal deze overtuiging op juiste gronden gebaseerd moeten zijn en zal moeten blijken, dat met normaal overleg niets te bereiken valt.

Het is nog niet zolang geleden, dat wij u in dit blad schreven over verschillende wensen van de middenstand, die helaas nog niet in vervulling waren gegaan en hebben wij een zekere berusting gesuggereerd, omdat er blijkbaar dingen waren, die van groter belang leken en derhalve voorrang moesten hebben.

Vestiging en behoefte

Zo langzaam aan . . . u kent dat, is er thans een Voorontwerp van wet op onze tafel gekomen en het heeft geen betoog, dat wij er met de grootste belangstelling kennis van hebben genomen. Het betreft hier de Vestigingswet 1951, waarover het bedrijfsleven om advies is gevraagd en hetwelk ter discussie is voorgelegd aan belanghebbenden.

- U heeft al eens eerder gehoord, dat deze stukken droog en taai zijn en dat men, wanneer men eraan begint, zo'n beetje de idee heeft zich door een rijstebrijberg heen te moeten eten. We zullen ons hier evenwel uitsluitend bepalen tot de hoofdpunten van dit Voorontwerp van wet, welke voor u van belang zijn.

Men gaat uit van de mening, dat het woord Vestigingswet reeds zodanig ingeburgerd is, dat dit moet worden aangehouden. Wij krijgen dus straks de Vestigingswet 1951 als plaatsvervangster van die van 1937. Het B.A.V.K. 1941 - Besluit Algemeen Vestigingsverbod Kleinbedrijf - dat gedurende enige jaren naast de Vestigingswet 1937 is toegepast, komt straks te vervallen. Men acht deze dubbele ongewenst.

Hierdoor komt echter eveneens het behoefte-element officieel te vervallen. Oorspronkelijk werd dit door middel van het B.A.V.K. gehanteerd en kon in bepaalde gevallen gunstig werken. Ongetwijfeld kent ook u dit verschijnsel, het

vestigen van een te groot aantal zaken in hetzelfde artikel in een straat, wijk of plaats. Het ergste geval hiervan, dat wij in onze branche kennen is één zaak in elektrische verbruikstoestellen en verlichtingsartikelen op 390 inwoners, zuigelingen en grijsaards inbegrepen. U zult het met ons eens zijn dat het behoefte-element hier wel op zijn plaats was. De wet strekt zich uit over alle bedrijven, waarin zowel het kleinhandels- of ambachtsbedrijf, als het hotel-café-restaurantbedrijf pleegt te worden uitgeoefend. Zij is alleen niet van toepassing op de landbouw en visserij. Door deze algemeenheid verzwakt het individuele, hetgeen we tot op zekere hoogte moeten aanvaarden.

Eigenaar of beheerder

In de toekomst, zodra deze wet van kracht geworden is, moet iedere ondernemer, ongeacht wanneer hij zich gevestigd heeft, in het bezit zijn van een Vestigingsvergunning. Voor degenen, die reeds een vergunning hebben, zal dit natuurlijk slechts een administratieve maatregel zijn. Hierdoor verdwijnt de moeilijkheid bij het overtreden van de Vestigingswet, nl. de strijd over de juiste datum van vestiging.

Alle manipulaties met leveranciersverklaringen en wat dies meer zij, zijn dan afgelopen, terwijl de controle rechtstreeks

vergemakkelijkt wordt. Overgangsmaatregelen zijn getroffen, opdat het geheel geruisloos verloopt. Nieuw is in deze wet, dat er niet van eigenaar gesproken wordt, maar van beheerder, waaronder wordt verstaan, diegene, die in het algemeen de dagelijkse leiding heeft, niet alleen voor de hoofdzaak dus, doch eveneens voor de filialen. Dit mag als een grote vooruitgang worden gezien, want in vele gevallen was het zo, dat een vergunning, die op naam van de man stond in werkelijkheid gebruikt werd door b.v. de vrouw, terwijl de man, die toch over de vakbekwaamheid en de handelskennis beschikte, zelf in loondienst was of iets dergelijks, in ieder geval meestal niet aanwezig was. Ook voor warenhuizen en coöperaties geldt dit te meer, omdat er thans een werkelijke beheerder moet zijn.

We ontdekken eveneens een nieuwe noot bij de omschrijving van de gemengde bedrijven. Is het thans nog zo, dat men voor de uitoefening van een bepaalde branche moet voldoen aan de eisen van vakbekwaamheid, handelskennis en credietwaardigheid, in de toekomst zal het waarschijnlijk zo worden, dat het bezitten van één diploma voor vakbekwaamheid voldoende kan zijn en vrijstelling kan geven voor de overige branches. Dit leverde in de huidige en achter ons liggende periode dikwijls een bezwaar op, omdat de eigenaar van een gemend bedrijf - indien hij deze zaak niet reeds sinds jaren had - vele jaren moest studeren voor hij in het bezit was van de benodigde diploma's. Hoewel dit enerzijds te begrijpen is, schuilt er aan de andere kant toch een zeker gevaar in. Wanneer wij electro-winkeliers b.v. ons bedrijf willen gaan uitbreiden, stel b.v. radio, dan dienen we nu en oo in de toekomst eveneens aan de voor deze groep gestelde eisen te voldoen. Nemen we daarna haarden en kachels, dan zien we precies hetzelfde. De vraag is nu maar, *(vervolg zie blz. 413)*

Internationale Beurzen en Tentoonstellingen

Voor het jaar 1951 zijn wederom de data van een aantal internationale Beurzen en Tentoonstellingen vastgesteld. Ontleend aan de mededelingen in de „Economische Voorlichting” geven wij u onderstaand een overzicht van de voornaamste, met de vermelding van adressen waar inlichtingen te verkrijgen zijn. Indien dit niet is vermeld verwijzen wij u naar het „CIHAN”, Bezuidenhoutseweg 64 te Den Haag, waar alle mogelijke inlichtingen worden verstrekt.

9—18 Februarie. KOPENHAGEN.
International Messe (Technische Jaarbeurs)
Inl.: Frederiksgade 11, Kopenhagen.

28 Februari — 4 Maart. HANNOVER.
Industriële Jaarbeurs.
Inl.: Deutsche Messe und Ausstellungs
A. G. Hannover.

11—16 Maart. FRANKFURT a/MAIN.
Internationale Voorjaarsbeurs.

3—12 April. UTRECHT.
Internationale Jaarbeurs.

21 April — 6 Mei. LUIK.
Internationale Jaarbeurs.
Inl.: Foire Internationale de Liège, 32
Boulevard de Sauvenière, Luik.

21 April — 6 Mei. BRUSSEL.
Internationale Jaarbeurs.
Inl.: Internationale Jaarbeurs Brussel,
Eeuwfeestpaleizen, Brussel.

28 April — 14 Mei. PARIJS.
Foire de Paris.
Internationale Jaarbeurs.

29 April — 8 Mei. HANNOVER.
Technische Jaarbeurs.
Inl.: Deutsche Messe und Ausstellungs
A. G., Hannover.

30 April — 11 Mei. LONDEN-
BIRMINGHAM.
British Industries Fair.
Inl.: Board of Trade, Lacon House,
Theobalds Road Londen W.C.

MOTORSCHAKELAARS

met en zonder thermisch relais,
voor opbouw en inbouw

RELAIS

voor wissel- en gelijkstroom

GRENDCONTACTEN

HEFMAGNETEN

VLOTTERSCHAKELAARS

TIJDRELAIS

WEIDEAFRASTERINGSAPPARATEN

SYNCHROON-INBOUWUURWERKEN

WANDKLOKKEN

Vraagt onze catalogus

„AFO”

Apparatenfabriek „Overijssel” N.V.,

Hattem (Gld.) Telefoon 941 (4 lijnen)

REFORM ELECTRICHE APPARATEN

STRIJKIJZERS

(huishoud- en textielmodel)

KOOKPLATEN (open en gesloten)

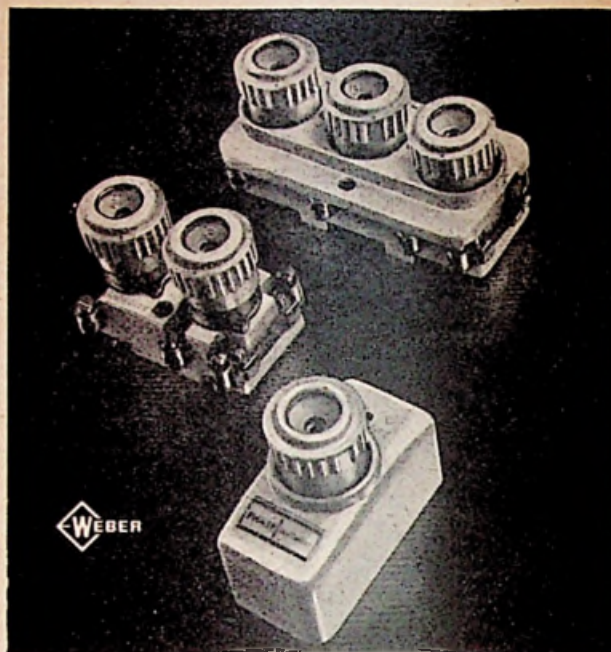
ACC. BEDKRUKEN

LIJNVERWARMERS

(reflector met spiraal)

J. LENSEN

Laan VAN HAAGVLIET 7
VOORBURG, TEL. 778663

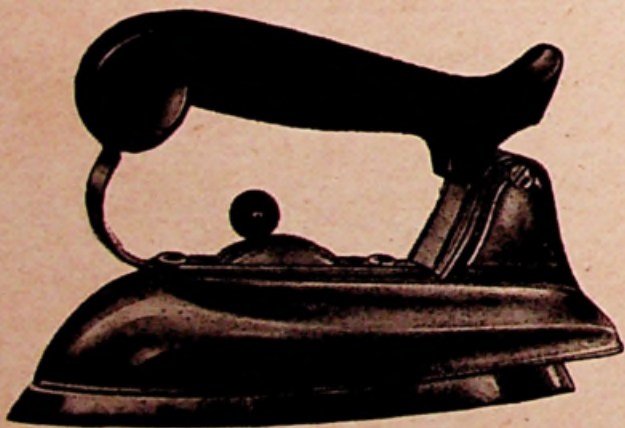
NEDERLANDSE WEBER MAATSCHAPPIJ N.V.

Kanonstraat 36-38 — UTRECHT — Telefoon O 3400-20298

Inventum

Alles op het
gebied van
ELECTRISCHE
VERWARMING

Met het automatische strijkijzer van Inventum legt de
installateur eer in, want het is betrouwbaar, zoals alle
apparaten van Inventum.

Type No. 131, prijs f. 30.—

Er is ook een niet-automatisch strijkijzer van Inventum, type no.
135, prijs f. 13.—

INVENTUM-BILTHOVEN

De enige gespecialiseerde fabriek op
electro-warmte gebied in ons land

Gaarne verstrekken wij U prospectus of uitgebreide
offerte van elk verlangd apparaat of gewenste installatie

KANTHAL

Weerstandsmateriaal

VOOR ALLE ELECTRICHE
VERWARMINGSTOESTELLEN EN OVENS
BIMETAAL

KORTE LEVERTIJDEN — KLEINE HOEVEEL-
HEDEN VOORRADIG

KANTHAL MATERIAAL

IMPORTEUR:

N.V. INGENIEURSBUREAU - KRACHT
SWEELINCKSTRAAT 140 — DEN HAAG — TEL. 330966

AKTIEBOLAGET **KANTHAL** HALLSTAHAMMAR

hoe dit door de wetgever wordt gezien en waar het criterium wordt gelegd. Geldt dit b.v. alleen voor het platte land waar men, ook uit economisch oogpunt gezien, een bepaalde combinatie moet hebben om te kunnen bestaan, dan is dit iets anders. Het gevaar schuilt dáár waar, zoals wij hierboven reeds schreven, het criterium wordt gelegd, met andere woorden, waar de lijn getrokken wordt en vastgelegd, dat de combinatie aanverwante artikelen betreft, hetgeen voor ons wat de electro-techniek betreft wel even moeilijk ligt.

Credietwaardigheid vervalt

We noemden zoëven onder de eisen van de vestigingswet ook de eis: Credietwaardigheid. Deze eis komt in de nieuwe wet te vervallen. Dit geschiedt op praktische gronden. Ten eerste kan momenteel worden volstaan met geld te lenen; daarbij was alleen de conditie gesteld, dat deze lening door de credietgever niet binnen 2 jaar opeisbaar was. U voelt, dat hier in de praktijk nog wel eens de hand mee gelicht is.

Verder is er in het geheel geen contrôle op de wijze, waarop het geld besteed wordt. Vanzelfsprekend liep dit in vele gevallen goed, doch degene die dan op een gegeven moment een lening kreeg, was vrij in het besteden van dit bedrag en kon er dus, indien hij dit wenste, geheel andere zaken mee betalen. De mogelijkheid bleef dus altijd open, dat reeds op korte termijn geen geld meer aanwezig zou kunnen zijn om aan zijn zakelijke verplichtingen te voldoen, aangezien dit op andere wijze reeds een bestemming had gevonden.

Een maatregel, die toch niet controleerbaar is, zo redeneert men thans, heeft weinig zin en is derhalve geschrapt.

Vervolgens is nieuw, dat in de toekomst niet alleen het vestigen van een inrichting zonder vergunning verboden is, doch ook dat iedere ondernemer, die een bedrijf uitoefent in welke vorm dan ook, maar niet vanuit een inrichting, eveneens een vergunning nodig heeft. Wanneer we hier b.v. aan de markt- en straathandel denken, is dit een hele verbetering, die we slechts kunnen toejuichen.

Ministeriële Verklaringen

Hierboven hebben we de normale gang van zaken besproken. We hebben het gehad over hen, die reeds lang gevestigd waren, vóór het tot stand komen van de Vestigingswet Kleinbedrijf 1937 en over hen, die zich daarna - dus na verkrijging van een Vestigingsvergunning- hebben gevestigd. Uiteraard voldeden deze laatsten aan de door deze Vestigingswet gestelde eisen van vakbekwaamheid en handelskennis. Daarnaast kennen we echter ook nog de z.g. Ministeriële Verklaring, die door de Minister van Economische Zaken werd afgegeven aan hen, die om een of andere bijzondere reden niet in het bezit konden komen van de vereiste diploma's voor vakbekwaamheid en handelskennis. Oorspronkelijk bedoeld als overgangsmaatregel voor diegenen, die de leeftijd van 40 jaar hadden bereikt en dus niet zo gemakkelijk meer lessen zouden

kunnen volgen, bleken er in de praktijk nog meerdere redenen te zijn, die toepassing van deze maatregel billijkten. Zoals ieder plaatje een vóór- en een achterzijde heeft, zo zien wij hier iets goeds in, maar ook een zeker kwaad, omdat dikwijls zo buitengewoon moeilijk de waarheid te constateren is. Ook hiermede gaan we een stap vooruit, want de uitgifte van deze verklaringen zal voortaan niet meer bij het Ministerie berusten, doch bij de Sociaal-Economische Raad, of bij door haar aangewezen product- of hoofdbedrijfschappen, voor zover dit bij een Vestigingsbesluit is bepaald.

Deze maatregelen, die in het belang van de gehele gemeenschap worden getroffen, houden tevens in, dat hij of zij die een afwijzende beslissing op zijn of haar verzoek heeft gekregen, hierin niet behoefte te berusten, doch in beroep kan gaan bij het Scheidsgerecht voor het Bedrijfsleven, dat dienovereenkomstige bevoegdheden zal worden toegekend. Dit zal de afgewezenen vooral een veel grotere mate van voldoening geven, omdat hij dan door een andere instantie wordt gehoord. Thans moet men bij dezelfde ambtenaar van het ministerie in beroep gaan, van wie men zijn weigering heeft vernomen.

Wij gaan vooruit

In grote lijnen hebben wij u hiermede een overzicht van het geheel gegeven en wij zijn ervan overtuigd, dat u, wanneer u dit alles heeft doorgenomen, een ernstig gezicht zult zetten en zult denken: Gaan we nu vooruit of achteruit? Deze gedachte is volkomen begrijpelijk en wij willen u hierin gaarne tegemoet komen door thans reeds mede te delen, dat wij, wanneer wij het gemiddelde nemen, erop vooruit gaan. Hoe groot deze vooruitgang is, is helaas op het moment nog onmogelijk te overzien, om de eenvoudige reden, die wij u in de aanvang reeds hebben medegedeeld, dat het hier een Voorontwerp van wet betreft, dat de Sociaal-Economische Raad en belanghebbenden is voorgelegd, die uiteraard hun wensen nog kenbaar moeten maken, waarop de regering eventueel bepaalde punten alsnog kan laten vervallen of anders kan redigeren.

Zoals het nu is, zijn er er deels op vooruitgegaan, deels achteruit. Wij weten dus wat ons te doen staat; onze bezwaren kenbaar maken bij de bevoegde instanties en alsnog trachten gedaan te krijgen, dat op enkele plaatsen veranderingen worden aangebracht.

Langzaam aan... zijn we dus weer een stuk verder gekomen. Wij krijgen een nieuwe Vestigingswet, die mede reeds geheel is ingesteld op de medewerking van de Sociaal-Economische Raad, Hoofdbedrijf-, Bedrijf- en Productschappen.

Langzaam aan... vloeien we in de Publiekrechtelijke Bedrijfs-Organisatie, en het is onze taak ervoor te zorgen, dat wij straks in dit geheel meespreken en voor onze belangen kunnen opkomen. Hiermede vertellen wij u geen nieuws, want op dit aambeeld is reeds veel gehamerd,

omdat het moest; omdat men over het algemeen denkt, dat het toch wel in orde zal komen. Ja, het komt ook in orde, maar hoe?

Om dit „hoe" gaat het; dit „hoe" raakt u direct, het betreft voor 100 % uw eigen belang, en hiervoor is u zelf aansprakelijk. Laten we eindigen met het uitspreken van de hoop, dat dit kleine stukje ertoe bijgedragen heeft, u een juist inzicht in deze dingen te geven. Sluit u aan, niet omdat het zo „leuk" is, maar omdat het een harde noodzaak is; omdat het gaat om uw bestaan; omdat het gaat om het belang van de gehele ondernemers-middenstand.

MEDEDELING

Ons is bekend, dat in verband met de door de regering genomen maatregelen tot gedeeltelijke prijsbeheersing, verschillende detaillisten in diverse sectoren van de detailhandel bezoek hebben gehad van ambtenaren van de Economische Contrôledienst. In enkele gevallen schijnt proces-verbaal opgemaakt te zijn, wegens vermeende overschrijding van de bevroren winstmarge. Voor wat onze artikelen betreft bepaalt zich dit vermoedelijk tot stofzuigers.

Hen, die ons hierover geschreven hebben is inmiddels verzocht meer gedetailleerde gegevens te verstrekken, opdat wij de juistheid kunnen onderzoeken.

Zodra wij voldoende gegevens hebben, kunnen wij beoordelen wat wij naar aanleiding van deze actie, voor onze Leden kunnen doen en komen wij op deze gelegenheid in dit blad terug.

EINDE VAN HET VAKGROEPNIEUWS

In 't kort verteld...

De Nederlandse Standard Electric Mij N.V. stelde een boekje samen om diegenen die belangstelling hebben voor het bedrijf en de vervaardiging der producten, een indruk te geven van de werkzaamheden en de outillage der fabriek. Het telecommunicatiemateriaal wordt vervaardigd in samenwerking met de International Telephone and Telegraph Corporation. Het boekje zal zeker bij velen belangstelling trekken.

©

De bekende Niko-fabrieken te St. Nikolaas-Waes vragen in hun catalogus nr. 23 aandacht voor schakelaars, stopcontacten, inbouwdozen, fittingen, armaturen en kabelmateriaal. Duidelijke cliché's laten meteen reeds zien wat voor indruk het materiaal maakt, de uitvoering van de catalogus is tevens een graadmeter voor het peil van de fabrieken. En dat is lang niet slecht.

Het nieuwe adres

In het nummer van 21 Oct. jl. is op de advertentie-pagina's abusievelijk gemeld, dat de fa. B. Wientjes te Amsterdam nog Joh. Verhulstraat 192 zou zijn gevestigd. De zaak is echter verplaatst en wel naar *Binnenkant 26* (A'dam-Centrum).

Gissen is missen. . . . .
 ...maar meten is weten!

En als het op
METEN
 aankomt, staat
 de Universal

Model 7
 aan de top!

Nauwkeurig,
 automatisch beveiligd,
 vergrendelde schakelaars

*

Bij normaal
 werkplaatsgebruik
 eenvoudig
 onverwoestbaar!

*

50 Meetbereiken

Vraagt uitvoerige inlichtingen!!!

KWALITEITSPRODUCTEN VOOR ELECTRONICA

Telefoon K 2942-341 (4 LUNEN)

Voorraadlijst
HACKETHAL
 DRAAD EN KABEL

S.R.L.L.	O.R.L.K. met aarde	N.G.A. draad
2 × 1½ mm².	2 × 4 mm².	6 mm².
2 × 4 ..	3 × 1½ ..	10 ..
3 × 1½ ..	3 × 70 ..	16 ..
3 × 16 ..	4 × 1½ ..	25 ..
4 × 1½ ..	4 × 2½ ..	50 ..
4 × 4 ..	4 × 4 ..	70 ..
4 × 6 ..	5 × 2½ ..	95 ..
4 × 10 ..		Laskabel
4 × 16 ..		1 × 70 mm².
4 × 25 ..		

Volgummikabel:

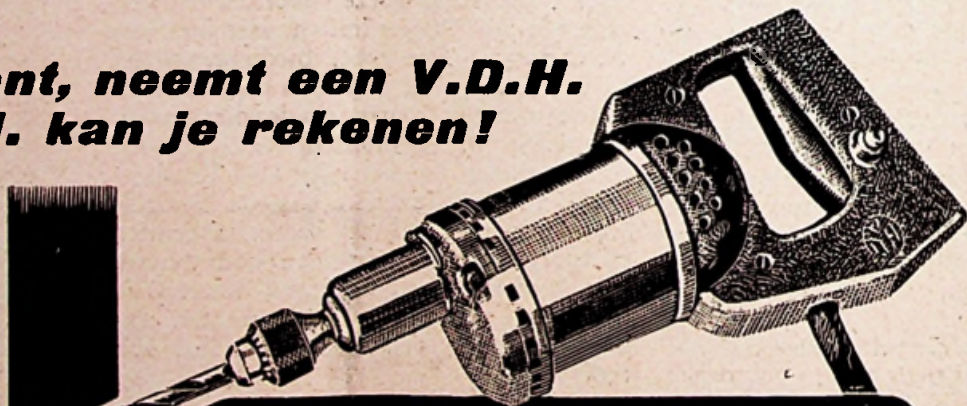
R.W.P.K. diepzwart type N.L.H.	R.W.P.K. speciaal type N.M.H.	R.W.P.K. spec. met dubbele mantel, type N.S.H.
3 × 0.75 mm².	2 × 0.75 mm².	3 × 10 mm².
3 × 1 ..	2 × 2½ ..	3 × 25 ..
4 × 0.75 ..	2 × 4 ..	4 × 6 ..
4 × 1 ..	3 × 1 ..	4 × 16 ..
	3 × 1½ ..	
	3 × 2½ ..	
	3 × 4 ..	
	3 × 6 ..	
	3 × 10 ..	
	3 × 16 ..	
	5 × 2½ ..	

N.V. ELAUMA

Tasmanstraat 40-46 — Den Haag — Telefoon 323964 (3 lijnen)

**Wie rekent, neemt een V.D.H.
 Op V.D.H. kan je rekenen!**

24 uur service

Dit zijn slechts een paar van de vele bijzondere eigenschappen, welke de V.D.H. elektrische handboormachine zo populair maken.

Tandwielen van chroomnikkelstaal gesneden op moderne Zwitserse tandwiel fraismachines met maximum precisie.

Snel-lopers en langzaam-lopers

Speciale snel-lopers voor licht metaal.

Speciale boormachines voor continu-bedrijf.

Bij alle modellen de huizen vervaardigd van robuust lichtmetaal.

STOKVIS & ZONEN N.V.

Mededelingen VAN DE

VAKGROEP
ELECTROTECHNISCH
AMBACHT

SECRETARIAAT:
MAURITSKADE 45, 'S-GRAVENHAGE
TELEFOON 110585

Schorsing Bedrijfsregelingen

Naar aanleiding van het ingediende wetsontwerp schorsing bedrijfsregelingen, waarvoor wij onlangs de aandacht in dit blad hebben gevraagd heeft de Hoofdgroep Ambacht zich met een uitvoerig adres gerecht tot de leden van de Tweede Kamer. In dit adres worden verschillende bezwaren tegen dit wetsontwerp ontwikkeld en gezien de belangrijkheid van deze materie, ook voor het electrotechnische bedrijf menen wij goed te doen iets nader op dit bezwaarschrift in te gaan.

Het hier bedoelde wetsontwerp wil een aanvulling geven op het zgn. Kartelbesluit. Volgens dit besluit is het mogelijk bedrijfsregelingen onverbindend te verklaren op gronden aan het algemeen belang ontleend. De procedure, die daarbij is voorgeschreven is echter zeer tijdrovend. Ten einde de rechtzekerheid te waarborgen, kan een onverbindend-verklaring niet worden uitgesproken dan nadat de belanghebbende groepen zijn gehoord. Zulks is logisch en in overeenstemming met de bij ons geldende rechtsbegrippen. Gezien echter de ontwikkeling van het gehele prijzenvraagstuk gedurende de laatste maanden, meent de Regering dat de mogelijkheid geopend moet worden om op korte termijn maatregelen te kunnen treffen. Art. 1 van het wetsontwerp bepaalt daarom dat de Minister de bevoegdheid zal hebben om bedrijfsregelingen geheel of gedeeltelijk te schorsen, indien naar zijn oordeel een gewichtige reden een onmiddellijke voorziening eist. De schorsing kan niet langer duren dan een jaar.

Tegen dit artikel richt zich in hoofdzaak het adres van de Hoofdgroep. Het maakt bezwaar tegen de zeer grote bevoegdheden welke dit artikel in handen van de Minister legt, die immers een bedrijfsregeling kan schorsen, zonder welke instantie dan ook daarin te kennen of te horen. Terecht merkt het adres op dat op deze wijze de rechtzekerheid volkomen zoek raakt. Het keert zich niet tegen het wetsontwerp als zodanig: het geeft toe dat de huidige omstandigheden bijzondere maatregelen noodzakelijk maken. Men bepleit echter het uitbrengen van een advies door een in te stellen instantie op korte termijn, of zoals het adres het uitdrukt „in kort geding”. Men wijst erop (en o.i. terecht) dat een bedrijfsregeling, die eenmaal geschorst is, niet zo gemakkelijk tot nieuw leven, gebracht kan worden indien later mocht blijken dat de schorsing ten onrechte in uitgesproken. Dit laatste

is o.i. een sterk argument. Vele bedrijfsregelingen hebben een sterk positieve zijde. Deze dreigt tegenwoordig wel eens in het gedrang te komen, omdat het — zoals het adres het terecht zegt — „mode” wordt om de bestaande prijsafspraken als één der voornaamste oorzaken van de huidige prijsstijgingen te bestempelen. Maar wij allen weten hoe moeilijk het is een bepaalde bedrijfsregeling op te bouwen. En deze regelingen zijn vaak nodig om het bedrijf rendabel te maken in die zin, dat de ondernemer in staat wordt gesteld lonen, sociale lasten enz. prompt te voldoen. Wanneer zulk een regeling, zo moeizaam opgebouwd, eenmaal is geschorst, zal het vrijwel onmogelijk zijn die regeling weer in werking te stellen. De grootste voorzichtigheid dient derhalve bij deze schorsing te worden betracht. Anders loopt men het risico, dat bedrijfsregelingen, die, ook vanuit een oogpunt van algemeen belang een uiterst nuttige functie vervullen, voor goed zullen verdwijnen.

Wij kunnen deze bezwaren volledig onderschrijven. Een onbeperkte macht van de Minister in deze moet o.i. tot zeer ongewenste gevolgen leiden. Het lijkt ons niet onmogelijk, om met een gebieding van het doel dat 't wetsontwerp zich heeft gesteld, de ongewenste gevolgen van de voorgestelde maatregelen te voorkomen. v. G.

Plaatsing gedemobiliseerden

Van de Commissie Bedrijfsleven Plaatsing Gedemobiliseerden, ingesteld door de Raad van Bestuur in Arbeidszaken ontvingen wij een circulaire met de volgende inhoud:

„Het grootste gedeelte van de Nederlandse troepen in Indonesië is in de afgelopen maanden gerepatriëerd en gedemobiliseerd. De medewerking, die door de werkgevers is verleend bij de plaatsing en herplaatsing van deze gedemobiliseerden in het bedrijfsleven, heeft, zoals ook door de Overheid wordt erkend, tot uitstekende resultaten geleid.

De demobilisatie van officieren en het meer gespecialiseerde kader is echter nog lang niet afgelopen. Nog meerdere honderden vertoeven in Indonesië in verband met de afwikkeling van het militaire apparaat. Bovendien zullen nog vele in Nederland dienende reserve-officieren worden afgelost door de overgang van het K.N.I.L.-personeel naar de Koninklijke Landmacht. Voor deze groep zal een plaats in het bedrijfsleven moeten worden gevonden.

De Raad van Bestuur in Arbeidszaken heeft gevolg gegeven aan het verzoek van de Minister van Sociale Zaken om hierbij haar medewerking te verlenen. Onze door de Raad hiertoe ingestelde Commissie Bedrijfsleven Plaatsing Gedemobiliseerden, waarin een aantal werkgevers, mede vertegenwoordigende de belangrijkste organisaties, zitting hebben, doet een beroep op u, Nederlandse werkgevers, bij het in dienst nemen van hoger personeel in de eerste plaats te denken aan de gedemobiliseerde officieren. De Commissie treedt hierbij als intermediair tussen deze groep en u.

Roept daarom niet eerder sollicitanten op alvorens bij het secretariaat van de Commissie geïnformeerd te hebben of onder de werkzoekende gedemobiliseerden - thans ongeveer 200 in getal - voor u bruikbare krachten zijn. (Vervolg zie blz. 417)

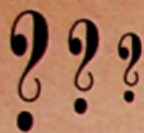
Groepsfoto, genomen tijdens de receptie van de heer A. T. Apol te Groningen.

Heeft U al kennis gemaakt met het

ASTRON

Wonderapparaat

dat koelt
en verwarmt
en droogt

Het Astron apparaat is sierlijk van vorm en degelijk geconstrueerd.

Het is tegelijkertijd

1. STRAALKACHEL (beter dan een normale)
2. HAARDROGER (practischer dan een föhn)
3. VENTILATOR (voor hard en zacht)

Besproken als „het anjefe van de Jaarbours“ in de Radlokrant voor Nederland van 7 Sept. jl.

Bruto prijs:

- f 65.00 in zwarte uitvoering
- f 68.50 inivoorkleur

Bestel direct een Astron-apparaat, dan kunt U starten met de verkoop van dit zeer gewild artikel.

Astron verhoogt Uw omzet . . . .

BLESSING-ETRA

ROTTERDAM

Oostzeedijk 218 - Tel. 75666-75466

KENWOOD LIQUIDISER

De VITAMINEBRON
voor kinderen, dieetpatiënten en lekkerbekken.

Alleenverkoop voor Nederland

N.V. ELECTROCENTRUM

Amsterdam - Arnhem - Eindhoven
Leeuwarden - Roosendaal
Rotterdam - Zwolle

Fabriek van
Speciale Verlichtingsapparaten
AMSTERDAM C.
Keizersgr. 692,
Tel.: K 2900-32887

Toneel-, Openluchttheater-, Wagenspel-,
Expositie-, Foto-atelier-, Etalage-,
Terein- en Gevelverlichting.

Weerstanden en kleurfilter materiaal.

VERKOOP. VRAAGT CATALOGUS! VERHUUR

k. W. h. meters,

normale en alle bijzondere uitvoeringen.
Registrerende en aanwijzende Volt-
Ampère-Watt-Cos φ- en freq. meters.
Draaiveld-richting-aanwijzers.
Gecombineerde Volt- en Ampèremeters
in draagbare uitvoering.
Krukinductoren.
Aardingsweerstandsmeters.

Meterfabriek - Dordrecht

N.V. Gebr. Rolff's Handel Mij.

ALKMAAR

ZAADMARKT 33-36 TELEFOON 2341-2342

PHILIPS artikelen _____

DR AKA producten _____

JUNG schakelmateriaal _____

APPARATEN voor huish. gebruik

PANNEN voor electr. koken

INSTALLATIE materiaal _____

GARDY

Uw ideaal

het aanbrengen van een prima installatie!

Daarom gebruikt U bij voorkeur het beste materiaal, temeer daar dit thans volop geleverd kan worden tegen concurrerende prijzen. De superieure kwaliteit van de GARDY apparaten is over de gehele wereld bekend. Vraag altijd GARDY - de sleutel tot Uw succes!

Voor inlichtingen kunt U zich wenden tot de grossiers of tot de

Alleenvertegenwoordigers voor Nederland:

Fa. Kamphuis & Oosterbaan,
N.Z. Voorburgwal 286, Amsterdam-C.

Sluit U aan
bij het leger

van de tevreden gardisten!

M. DUINTJER & ZONEN N.V.

WILDERVANK - (telef. 44, Veendam).

Grossiers, gespecialiseerd in

MATERIALEN VOOR KRACUTINSTALLATIES

Electromotoren en dynamo's,
Schakelaars en controllers,
SBIK autom. en motorbeveiligingschakelaars,
Automatische sterdriehoekschakelaars,
Aardfout- of gestelsluiting-schakelaars,
Kastenbatterijen (compleet en in onderdelen)
Druk- en vlotterschakelaars,
Speciale schakelapparatuur.

Het adres van de Commissie is Kneuterdijk 8 te 's-Gravenhage, terwijl het secretariaat telefonisch te bereiken is onder no. 116465, 's-Gravenhage.

Zij rekent erop, dat de Nederlandse werkgevers haar actie krachtig zullen steunen."

⊙

De ontwerp C. A. O.

In het vorige nummer van E.R.M. deelden wij mede, dat waarschijnlijk nog twee vergaderingen nodig zouden zijn voor de behandeling van de ontwerp-Collectieve Arbeids-Overeenkomst.

In de vergadering van de Vakraad van 20 October jl. is de behandeling zo vlot verlopen, dat de gehele C.A.O. is besproken. Er resten nu nog enkele punten, die zowel in werknemers- als in werkgeverskringen overwogen moeten worden. In een vergadering welke gehouden wordt op 21 November a.s. zal de Federatie van Werkgeversorganisaties in de Kleine Metaalnijverheid haar standpunt ten aanzien hiervan bepalen, terwijl dan op 28 November een Vakraadvergadering zal worden gehouden.

KORTE BERICHTEN

Op 17 October hield de Provinciale Installateursbond Groningen-Drenthe een algemene ledenvergadering onder leiding van de heer A. J. Apol. Na de behandeling der huishoudelijke punten, waarbij het L.A.C. een belangrijk onderwerp vormde hield Mr. J. H. van Gelderen een causerie over de Publiekrechtelijke Bedrijfsorganisatie.

⊙

Op 17 October werd te Hoorn een vergadering gehouden van de Afdeling Hoorn en Omstreken i.v.m. het L.A.C. Soortgelijke vergaderingen werden gehouden te Haarlem op 23 October, te Dordrecht op 24 October en te Voorne en Putten op 26 October.

⊙

Op Donderdag, 19 October vergaderde de Federatie van Werkgeversorganisaties in de Kleine Metaalnijverheid inzake een aantal huishoudelijke punten, terwijl op 20 October de Vakraad voor de Kleine Metaalnijverheid bijeen kwam voor een verdere behandeling van het concept-C.A.O.

⊙

Van de Organisation for European Economic Co-operation ontvingen wij een verslag van de Europese missie, welke een bezoek heeft gebracht aan de Amerikaanse electriciteitswerken. Dit boekje geeft een vergelijkende beschouwing over de Amerikaanse en Europese electriciteitswerken onder de titel „Interconnected Power Systems in the U.S.A. and Western Europe”.

EINDE VAN HET VAKGROEPNIEUWS

Een meisje

aan de waslijn

* Moeilijkheden met aardleidingen

Een lezer schetst ons het volgende geval:

Om te beginnen diene, dat in onze omgeving zeer moeilijk een goede aardverbinding tot stand te brengen is. De waterleiding heeft eterniet hoofdleidingen, en de overgangswaerstand van de bodem is slecht.

Als men een 1 $\frac{1}{4}$ „gegalvaniseerde pijp in één lengte ter diepte van 6 meter in de grond drijft, is de overgangswaerstand nog ca. 22 Ohm. Sluit men hierop 220 Volt aan en steekt men op 35 meter afstand een staafje in de bodem, dan meet men hier nog 10 Volt tegen nul.

Nu deed zich 't volgende voor, en wel in 'n garage van gewapend beton met ijzeren kapconstructie. De elektrische leidingen bevinden zich in 'n pijp, liggende tegen deze dakconstructie. Buiten is een ijzeren waslijn gespannen, 30 à 40 meter lang, en tussen zes ijzeren palen, die direct in de bodem staan en over genoemde lengte zijn verdeeld. Het einde van de waslijn is bevestigd aan een moerbout van de kapconstructie in de garage. Er is in de garage een bandenpomp met geaard stopcontact, terwijl de aardleiding in de garage niet volwaardig is. Een defect in de pompmotor brengt, via de de aarddraad, de stroom op de aardschroef in stopcontact of kapconstructie.

Onlangs dat de waslijn, zoals reeds aangeduid, op zes plaatsen geaard is, ontstond hierop een spanning van 165 Volt tegen aarde. Een meisje, dat juist de was ophing en de rechterhand aan de lijn had, geraakte hieraan vast. Haar noodkreten werden niet gehoord, maar omdat zij een E.H.B.O.-cursus had gevolgd, sloeg zij met de linkerhand de rechterhand los, waarna zij viel. De afloop was aldus nog betrekkelijk gunstig, maar een en ander moge collega's tot waarschuwing strekken.

[Commentaar

Wanneer wij dit geval nader beschouwen, moet wel opgemerkt worden dat de omstandigheden voor het maken van een aardleiding in dit geval wel bijzonder ongunstig zijn. Maar dat neemt niet weg, dat dergelijke omstandigheden voor kunnen komen en dat dus de eerste les, die hieruit getrokken moet worden is, dat men nooit op een aardleiding moet vertrouwen, vóór men zijn weerstand ten opzichte van aarde heeft gemeten. Het is duidelijk, dat een weerstand van 22 Ohm wel rijkelijk aan de hoge kant is. Bij een stroomdoorgang van 6 ampère, waarbij zelfs de lichtste zekering voor installatiebeveiliging (6 ampère), die gebruikelijk is, nog niet doorslaat, is er al ongeveer 120 Volt spanning ten opzichte van aarde aanwezig. Hierbij moet er vooral op gelet worden, dat de weerstand van de aardleiding niet alleen gemeten wordt bij vochtig weer, maar ook, wanneer het enige

dagen droog is geweest. Dit kan grote verschillen uitmaken.

Belangrijk is de mededeling, dat de hoofdleiding van de waterleiding uit eterniet bestond. Hieraan kan meteen de opmerking vastgeknoopt worden, dat een waterleiding mits van metalen buis, in het algemeen een goede aardleiding is, maar dat gasleidingen en afvoerleidingen voor water vaak slechte aardleidingen zijn, omdat zij niet met water zijn gevuld, dat tenslotte de stroom geleidt, en omdat de afdichting tussen verschillende buisdelen onder omstandigheden deze van elkaar kan isoleren. In elkaar geschroefde buizen met een afdichting met hennepdraad kunnen een zeer hoge overgangswaerstand hebben.

Verder wordt erop gewezen, dat een slechte aardverbinding andere zich in de grond bevindende geleiders onder spanning kan zetten. Dit komt omdat de aarde dan een weerstand vormt, waar de stroom doorvloeit, en de tweede geleider is op deze wijze te beschouwen als een aftakking. Een tweede gevaar van slechte aardleidingen, waar men wel op moet letten.

De wijze, waarop de kapconstructie en daardoor de waslijn onder stroom kan staan, wordt slechts zeer kort aangegeven. Waarschijnlijk had de pomp een aardbeveiliging, dat wil zeggen, dat het huis en dergelijke van de pomp en motor met aarde was verbonden, om te voorkomen, dat bij sluiting in de pomp deze onder stroom komt te staan. Maar wanneer de aardleiding niet goed is, helpt dit niet alleen, maar kunnen ook andere voorwerpen, die met dezelfde leiding „geaard” zijn, onder spanning komen te staan. Men bereikt dan juist het tegengestelde effect, en er komen meer plaatsen onder spanning te staan, waardoor meer gevaar op ongelukken ontstaat.

Het meisje, dat tenslotte aan de lijn kwam vast te zitten, had blijkbaar wel een goede verbinding met aarde. Hieruit is te leren, dat men er nooit op moet vertrouwen, dat bepaalde delen wel onder spanning kunnen staan, omdat de vloer toch geïsoleerd zou zijn. Zelfs een bijzonder slecht geaarde grond, zoals in het geschetste geval, kan dan toch nog aanleiding geven tot ongelukken, vooral wanneer bijkomstige omstandigheden (men heeft meestal natte handen, als men de was ophangt) meewerken om een geleiding tot stand te brengen.

Tenslotte wijzen wij op het grote belang, dat in de meest onverwachte omstandigheden kennis van E.H.B.O. zijn nut kan hebben.

De waarschuwing van onze lezer kunnen wij na het bovenstaande commentaar, volledig beamen. IR. G. F. DE WIT.

POPE Radiobuizen

Fluorescentiebuizen
Fluorescentieapparatuur en
Armaturen
Gloeilampen.

Vraagt vrijblijvend offerte en/of advies.

N.V. Electro Ofra en gros

Straelscheweg 37-39 te VENLO — Telefoon 3424

Hebt U TRANSFORMATOREN nodig?

LUXOR

levert U elk gewenst exemplaar vlug
en billijk. De transformator met het
eeuwige leven. Vraagt nog heden prijs.

LUXOR Transformatorenfabriek

KLEINE HOUTWEG 30 - HAARLEM

Tel. 11512-12305 (K 2500)

BROWN BOVERI

Motorschakelkasten
met thermische beveiliging
voor alle soorten motoren

ELECTROSTOOM

ROTTERDAM — AMSTERDAM

Aanvragen in Indonesië te richten tot:
Electro-Import N.V., Djakarta.

INSTALLATEURS

Wilt U de benodigde Isolatoren etc. tegen

IMPORTPRIJS

kopen, dan Uw aanvraag direct inzenden onder
nr. 1445 bureau v. d. blad.

Verhuur van alle soorten

Kabel, Schakelkasten en Illuminatie

Levering en verhuur van

Toneelverlichting

C. SELLMEYER, AMSTELDIJK 44, AMSTERDAM

Postadres: Stalinlaan 34 - Tel. (K 2900) 98181, na 6 uur 23640

De deeltjes van de

Diligentia-Reeks

worden in de vakpers steeds weer enthousiast besproken.
De laatste tijd verschenen er weer enkele die voor een
uitgebreide lezerskring van belang zijn, nl.

Natrium- en Kwiklampen

2e druk. Prijs f 4,25

Luchtverzorging

1e druk. Prijs f 4,25

Te bestellen bij Uw boekhandelaar of rechtstreeks bij de N.V.
Uitgevers Mij. Diligentia, Kalverstraat 35, Amsterdam, Giro 136400

N.V. HANDELMAATSCHAPPIJ

„ELECTRO-METAAL”

A. C. VAN RIJN, DEN HAAG Piet Heinstr. 102
Tel. 336144-321011 Telegramadres: Emetary

Rayon vertegenwoordigers van:

De Electromotorenfabriek „Dordt”,
Dordrecht.

N.V. Electriche Apparatenfabriek
v/h Van Wijk & Visser, Geldermalsen.
(automatisch schakelmateriaal)

Waterdichte Lichtmetalen

SHELLEN
ZOEMERS
CLAXONS
SCHAKELAARS
RELAIS
DRUKKNOPPEN

VOOR

SCHEPEN
BRANDWEER
FABRIEKEN
ZUIVELINDUSTRIE
BOERDERIJEN
BUITENMONTAGE

VOOR ALLE SPANNINGEN TUSSEN 4 en 220 V.
GELIJK- OF WISSELSTROOM

Technisch Bureau J. DUIKER

Rijnstraat 30-32 Tel: 771853 - 's GRAVENHAGE

DE POPULAIRE

„BASILE”

KOELKAST

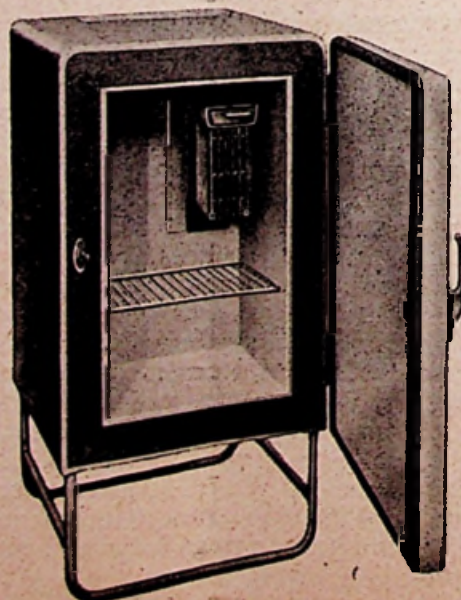
Netto inhoud

55 Liter

geheel metaal, 3-voudig regelbaar

Brutoprijs slechts

f 440,—

BASILE

levert eveneens wasmachines en
koelkasten in diverse maten

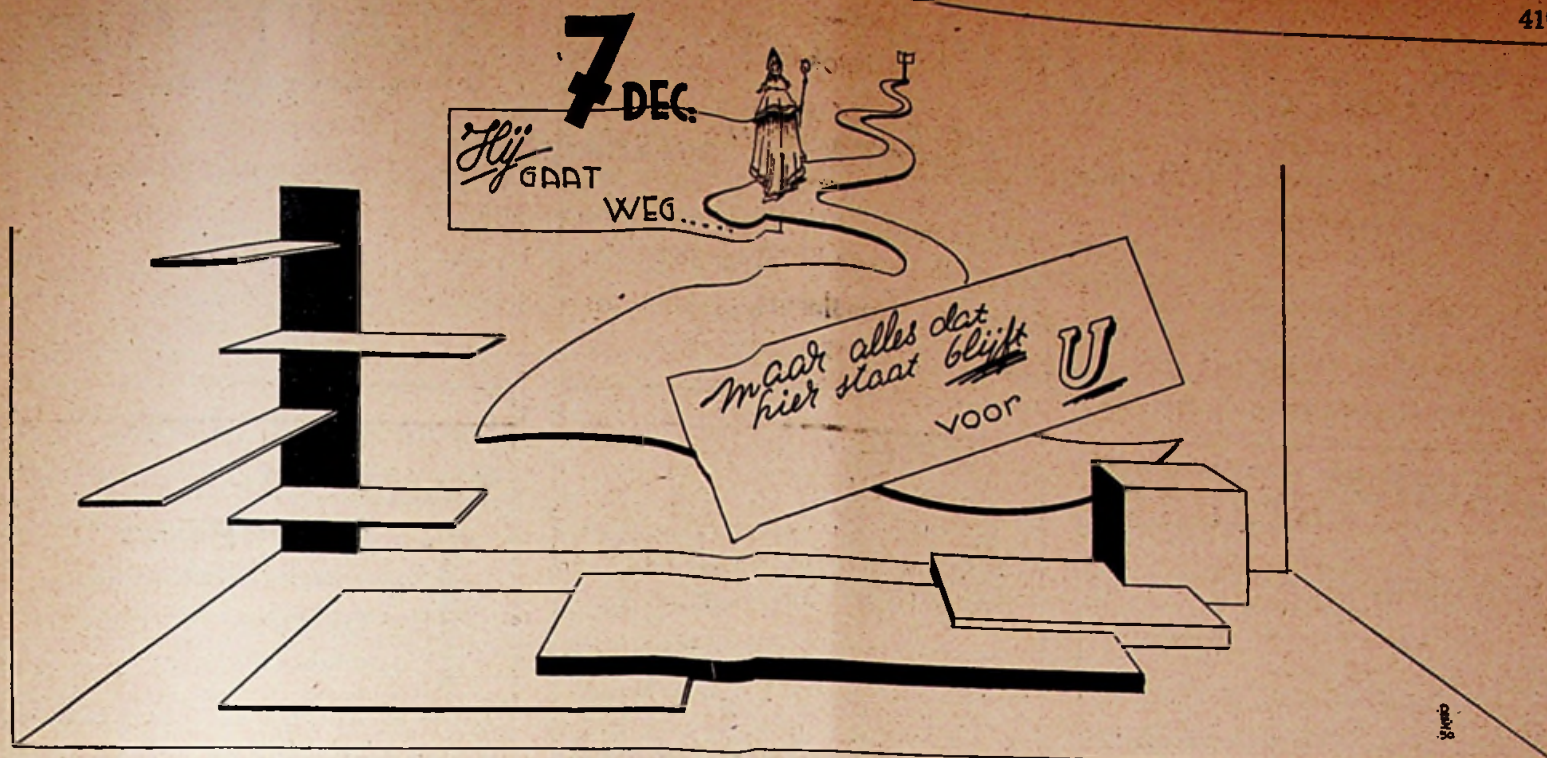
Inlichtingen:

Basile-Service

AMSTERDAM

Keizersgracht 456 - Tel. 35514

en bij de erkende Importeurs

Hij gaat weg,

MAAR...

De etalage
als element
der reclame-campagne

Nog een korte tijd en ook u zal uw handen vol krijgen met de diverse werkzaamheden, welke de Sint-Nicolaasdrukke voorafgaan. Vergeet u dan niet, dat bij die drukke ook die van het etaleren gerekend wordt. Het zijn juist deze maanden, dat u met de elektrische artikelen speciaal de aandacht moet vragen. In deze maanden komen de Sint Nicolaas- en Kerstfeesten. De eerste zowel als de laatste zullen uiterst geschikt zijn om allerlei elektrische apparaten te verkopen. U kunt de verkoop opvoeren door het plaatsen van advertenties, het zenden van gerichte reclame door middel van verkoopbrieven, het laten verspreiden, huis aan huis, van folders. Hiermede echter is u niet geheel klaar!

Veronderstel: u gaat bovenstaande uitgebreide reclame maken. Op die folders, in de advertenties en de brieven komt vanzelfsprekend uw adres te staan. In al die reclame blijft u niet bescheiden, u blaast natuurlijk van een zeer hoge toren, de mensen komen in de straat, waar uw zaak gevestigd is, en het is logisch dat zij dan veronderstellen, zo tegen uw zaak te kunnen op lopen.

Uw uitzendreclame en de reclame aan uw zaak moeten gelijke tred met elkaar houden. U is dus verplicht te zorgen dat uw etalages even opvallend zijn als uw advertentie of postreclame. Men denkt zo vaak klaar te zijn, als er in de etalages een groot aantal goederen wordt geplaatst. Als alles zomaar met een paar geschreven prijsjes in aangeprijsd, als alles hier en daar maar neergezet is. Er zijn andere wegen, wegen welke iedere winkelier in eigen

belang verplicht is te bewandelen. Uw etalages moeten evenals de service, postreclame, enz., enz. prima verzorgd zijn.

De etalages zijn nu niet altijd de troetelkindjes van vele winkeliers geweest, en de oorzaak hiervan is dat weinigen beseffen, hoe groot de waarde van een etalage is. Die waarde is onnoemlijk groter, dan u wel denkt. Waarom bouwt men etalages? Toch zeker om iets te laten zien, en niet om deze ruimte als opslagplaats of magazijnruimte te gebruiken. Profiteer dan van deze unieke gelegenheid, welke in uw bezit is. Geef er eens iets meer geld aan uit. Laat er eens iets voor maken. Koop eens wat materialen, welke u het etaleren kunnen vergemakkelijken. Dit uitgegooide visje zal heus wel een snoek in huis brengen, zonder dat u veel behoefte te hengelen.

Maak in deze wintermaanden eens een goed begin en doe dit dan in de weken vóór de Sint-Nicolaasdagen. Het vakblad wil u in alle mogelijke opzichten terzijde staan. Alle vragen zullen met de meeste spoed en ernst behandeld worden.

De afbeelding, welke hierbij afgedrukt staat, is een zeer gemakkelijk na te maken Sint-Nicolaasetalage. Hier is voor nodig: enkele platen houtboard en wat verf. Tegen de achterwand komt een uitgesneden weg van carton. De diepte, welke hierin ligt, wordt veroorzaakt, doordat de weg smal toeloopt. Op het eind van dit carton, dat zandgeel geschilderd is, komt een blauw-wit A.N.W.B.-paaltje met twee wegwijzers te staan. Op deze wegwijzers s.v.p. geen tekst.

Op ooghoogte van buitenaf gemeten

komt een geschilderde en uitgesneden Sint-Nicolaasfiguur te staan. De kleuren hiervoor kunt u het beste naschilderen van een aanzichtkaart of prentenboek. Links komt een grote zachtblauw geschilderde kaart, waarop met donkerblauwe letters de tekst. Een grote uitgesneden 7 van zwart carton wordt evenals de letters DEC. apart aangebracht. Rechts onder eveneens een grote blauwe kaart met donkerblauwe tekst. De letter U van wit carton, omlijst met een zwart biesje en apart aanbrengen.

Indien u voldoende bouwmaterialen bezit, kunt u de podiums maken zoals deze op de tekening staan aangegeven. Links ziet u een serie etaleerplanken; deze kunnen ook van glas zijn. Indien het planken worden, zoudt u onder deze enkele kleine lampjes kunnen aanbrengen.

D. E. ZWARTESPELD.

Wij leveren uit voorraad:

„SPLENDOR“ GLOEIAMPEN, ook SERIELAMPJES
„A.C.E.C.“ FLUORESCENTIELAMPEN en daarbij behorende
APPARATEN en ARMATUREN.
„WERVA“ KOOLBORSTELS
In 30 afmetingen en zeer praktische assortimentsdoos
ALUMINIUM WAAIERS voor stolzuigers in 19 typen.
BATTERIJEN, BATTERIJ en RIJWIELLAMPJES
KOGELLAGERS, STRAALKACHELS, STRIJKBOUTEN,
VERWARMINGS-ELEMENTEN, CORODEX-ARTIKELLEN,
SCHAKELAARS, STEKKERS.
MONTAGEDRAAD, PARALLELSNOER, VOLGUMMI-
KABEL, LOODKABEL, enz.

Vraagt onze prijscourant

N.V. voorheen

N. C. Waagmeester & Zoon, Groothande

DAMPLEIN 8 · ZAANDAM · TELEFOON 2294 (K 298C)

W. SCHUURMAN N.V. - ALKMAAR

Telefoon 2044 (2 lijnen) - 5104

LEVERT „Hoover” WASMACHINES

overal, waar geen HOOVER-DEALERS zijn gevestigd,
uitgezonderd in Friesland, Groningen en Drente.

Onbekende adressen rembours of na ontvangst van voldoende handelsreferenties op 14 dagen

„VONKA” AMSTERDAM-C.
Rapenburg 97
Telefoon 45352-51136

VERHUUR van materialen, lichtfonteinen,
schijnwerpers, motoren enz.

voor

**ILLUMINATIE - TONEEL
VERLICHTING - KRACHT**

De voor U denkende
en handelende
tijdaanwijzer.

Tijdaanwijzer en automatische elektrische schakelklok.

Voor het In- en uitschakelen van: radio-programma's,
bedrijfsmuziek, werktijdaankondiging, elektrische apparaten,
lichtreclame, etalageverlichting etc. etc.

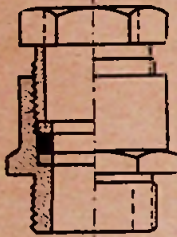
Vele schakelingen per etmaal. Vraag circ. No. 409 bij
Uw handelaar of bij C.V. Hapé, Nwe Herengracht 11,
Amsterdam-C. Tel. 48882-48321.

Electro-Ing.-Bur. „DANIEL” N.V.
HILVERSUM Tel. 9895

2 Δ Aanloopcontrollers
Rotor-aanloopweerstand
Luchtgekoelde weerstanden
Magneetschakelaars

Speciale schakelapparatuur voor de industrie
Af voorraad of redelijke termijnen

WARTEL INVOERINGEN
MESSING VERNIKKELD

UNION-DRAAD 3/8" t/m 2"
GAS-DRAAD 5/8" t/m 2"
PG-DRAAD 11 t/m 36
CONTRAMOEREN
KROONSTEENTJES
PORSELEIN 1-2-3-4-polig

GROENEVELD'S HANDELSONDERNEMING
Warmondstraat 160, A'DAM Tel. 86679

*Fabricage: versterkers, transformatoren enz.
Groothandel in radio-artikelen*

BEREC zaklantaarn-, radio- en gehoor-
apparaatbatterijen.
BELCLERE gehoorapparaten ook met
miniatur accu.
RONETTE microfoons, pick-ups enz.
POPE snoer, draad, radiobuizen enz.
Alle montage materiaal, weerstandjes,
condensatoren, antenne-eieren etc. etc.
T.V. materiaal o.a. spoelen, schema's,
trafo's.

Technisch Bureau J. Th. van Reijssen
Choorstraat 16 - DELFT - Telefoon 2678

N.V. HANDEL-MIJ.

»ELECTRO-METAAL«
A. C. VAN RIJN - DEN HAAG
Piet Heinstraat 102 - Telefoon 336144 - 321011

- Verdeelkast, schakelkasten enz.
- Kastenbatterijen.
- Vertegenw. E.M.F. Electro-motoren.
- Import Draad en Kabel.
- Vertegenw. van Wijk & Visser.
- Automatisch Schakelmateriaal.
- Electrisch Huishoudelijke App.
- Alles op het gebied der
Electro-Technische Installatie-Materialen.

VRAAGT OFFERTE! KORTE LEVERTIJDEN!

PRESTO Schakelmateriaal
DRAKA Draad & kabel
RIJNSTAAL Installatiebuis en buis-
onderdelen
„CORODEX” Installatiemateriaal

N.V. v/h **NIERSTRASZ**
Plantage Middenlaan 62, Amsterdam (C.)

JAC. van der VEEN

Calandplein 3, Den Haag
Tel. 180826 *

VERHUUR van alle
electrische materialen
ILLUMINATIE **TONEEL**
LICHTFONTEINEN

Installateurs!

Laat ons Uw neon-Installaties verzorgen!
Wij zijn daarvoor speciaal ingericht, maken,
ontwerpen, begroten, verkopen en mon-
teren door het gehele land.

Techn. Bur. voor NEON-VERLICHTING
P. J. BUIS, 's-GRAVENHAGE,
KONINGSPLEIN 11, TEL. 392400-390418

GISO-LAMPEN

- Hefboomsch. 3-4 plg. 60-100-200 A. (typ. 15)
- Buiszek. kasten 60-100-200 Amp. (typ. 25)
- Kabelinvoeren en huisaansluitkastjes
- Zekeringkasten 3 tot 30 coups } div. types
- Railkasten en omkeerschakelaars }
- Kastenbatterijen
- Grondkabelmoffen

Minkes

Hoefkade 667-671, DEN HAAG, Tel. 391563

Versterkers BRENETTE (Import)
60 Watt, 25 Watt, 15 Watt, 6 Watt
Universele aanpassing

MICHIGAN (Import)
Microfoons, Microfoonstandaards,
Tafelmicrofoons, Microfoonpluggen,
Microfoonkapsels, Pick ups (Kristal)
Pick up elementen (metaal en bakeliet)
(passend in Philips pick ups)

Technische Groothandel
W. DE VRIES
Landstraat 8, Tel. 548 (K 5437), Aalten

CISTOFA

Mededelingen voor aangeslotenen van Cistofa

OFFICIËLE MEDEDELINGEN

Toelatingen

De firma's Ehrbecker's Industrie en Technische Handelsonderneming te Slie-drecht, Merwestraat 19; en

Rijwielfabriek *Empo* te Vorden zijn na tekening van de verbintenis op de Grossierslijst geplaatst.

Tevens delen wij u mede, dat de N. V. *Reno* Handelsmaatschappij te Amsterdam, Leidseplein, Gebouw Hirsch, als Importeur tot de CISTOFA is toegetreden.

Belangrijk!

Onder uw aandacht wordt gebracht, dat de firma *KLISSER & CITROEN* te Amsterdam, Keizersgracht 265, leverancier van de „Electrobezem" tot op heden nog niet tot *Cistofa* is toegetreden. Het is aangeslotenen van *Cistofa* uitdrukkelijk verboden, op welke wijze dan ook, stofzuigers van deze firma te betrekken.

Wijziging Statuut

In het oorspronkelijke statuut was de opzeggingstermijn voor fabrikanten niet vastgelegd, omdat hierover een bepaling bestond in de ondernemersovereenkomst, die de gezamenlijke fabrikanten oorspronkelijk hadden aangegaan. Aangezien die termijn de fabrikanten sterker bond dan de importeurs, grossiers en detaillisten, is

op voorstel van de Afd. Industrie het statuut in zoverre gewijzigd, dat ook voor fabrikanten evenals voor de andere groepen de opzeggingstermijn is vastgesteld op 6 maanden.

Deze wijziging is van kracht geworden per 11 Augustus 1950. De tekst van artikel 13, lid 3, luidt dientengevolge als volgt:

„Fabrikanten, importeurs, grossiers en detaillisten kunnen hun inschrijving beëindigen door opzegging bij aangetekend schrijven, gericht aan het bureau der CISTOFA met inachtneming van een opzeggingstermijn van 6 maanden. Na verloop van deze termijn wordt de betrokkene van de betreffende lijst geschrapt.

Gedurende de opzeggingstermijn blijven de bepalingen van het statuut van kracht met dien verstande, dat vanaf de dag, waarop de Algem. secretaris van de opzegging door een grossier of detaillist mededeling heeft gedaan aan fabrikanten, importeurs respectievelijk grossiers, aan de betrokkene geen stofzuigers meer mogen worden geleverd".

Verder is in artikel 1 alinea 1 vóór het woord „ondernemersovereenkomst" toegevoegd het woord: „toenmalige".

Teneinde een definitief einde te maken aan geruchten, die nog steeds hier en daar opduiken, wordt hieronder nogmaals gepubliceerd de lijst van aangesloten fabrikanten en importeurs. Geen dezer firma's heeft een opzegging gedaan. Zou dit in een bepaald geval geschieden.— hetgeen echter geenszins in de lijn der verwachting ligt — dan zal in dit blad van een dergelijke opzegging onmiddellijk mededeling worden gedaan.

Uitvoerende Commissie.

U weet het toch wel...

Men kan zeggen, schrijven of doen wat men wil en dan in de overtuiging voortleven, dat over het algemeen begrip heerst inzake bepaalde onderwerpen, doch steeds wordt men eraan herinnerd, dat er altijd personen overblijven, die door onvoldoende kennisname, slecht begrip, verkeerd lezen of wat dan ook, met zekere onderdelen niet bekend zijn.

Het is niet voor niets, dat wij regelmatig trachten bepaalde punten uit het *Cistofa* Statuut nader toe te lichten. Immers, onbekend maakt onbemind! Voor ons zijn de verschillende brieven, die binnenkomen ongetwijfeld uitermate leerzaam. Ten eerste bewijst het onze stelling, dat men de meeste hoofdpunten wel kent, doch soms onbekend is met de onderdelen, Vervolgens blijkt, dat een eenvoudige uiteenzetting steeds voldoende is om het nodige begrip bij te brengen. Aan de hand van vragen, die ons gesteld worden, benutten wij het vakblad om over dergelijke punten iets te schrijven teneinde daardoor meer bekendheid in breder kring te brengen. In verband met een dezer dagen ontvangen brief, willen wij ditmaal echter nog eens een uiteenzetting geven van het hoofddoel van *Cistofa*.

Wat beoogt nu *Cistofa*?

De gezondmaking van de stofzuigerhandel.

Een ieder onder u, die de tijd voor de oorlog heeft meegemaakt, weet voldoende wat dit betekent. Deze toestand zouden wij thans reeds weer onherroepelijk terug hebben, indien niet bijtijds maatregelen waren getroffen, om de zaak gezond te houden, niet alleen voor één groep, doch zonder uitzondering voor allen, nl. de industrie, groot- en kleinhandel en het publiek. Dit als „last but not least", want het publiek, dat zijn onze afnemers, die het product ook moeten *kunnen* afnemen.

Hieruit ziet u dus direct wat bedoeld wordt met een gezonde handel en wel het dienen van de belangen van deze vier groepen. Zowel de fabrikant als de distributieschakels hebben het grootste belang bij levering van een kwalitatief hoogstaand apparaat, gestoken in een aantrekkelijk omhulsel -het oog wil immers ook wat hebben- tegen de laagst mogelijke prijs.

Is nu door de *Cistofa* regeling de concurrentie uitgeschakeld? Neen, zeker niet, want iedere fabrikant of importeur kan dat product maken of invoeren, dat hem voor de markt het meest geschikt lijkt. Hij kan een eenvoudig product leveren tegen lage prijs en verder in alle nuances van kwaliteit en luxe een beter apparaat brengen. Hierin is hij even volkomen vrij als in de periode, dat *Cistofa* nog niet bestond.

Dit wordt ook volkomen duidelijk, als u zelf even rondkijkt naar hetgeen op het moment aan de markt is. U ziet een klein apparaat voor f 72,— en u kunt hoger gaan tot f 345,—. Hiertussen liggen een

FABRIKANTEN:

<i>E.M.F.</i>		
Electromotorenfabriek Dordt	Dordrecht	Parallelweg 5
<i>ERRES</i>		
N.V. v. d. Heem	Den Haag	Maanweg 250
Verkoop in handen van:		
N.V. Handelmaatschappij R. S. Stokvis & Zonen	Rotterdam-W.	Westzeedijk 507
N.V. A.N.R.U.	Amsterdam-C.	Keizersgracht 450
F.A.M., Fabriek van Electr. App. en Electr.		
Motoren	Utrecht	Jutphaasseweg 210
FRIDOR N.V. (voorheen Waldorp Radio) . .	Den Haag	Leeghwaterplein 27
<i>Holland Electro C.V.</i>	Rotterdam	Marconistraat 10
METERFABRIEK (EXCELSIOR)		
Maatschappij ter vervaardiging van Gas-, Water- en Electriciteitsmeters	Dordrecht	Lijnbaan 34
NEDERLAND		
Stofzuiger- en Kleinmotorenfabriek	Amsterdam-C.	Keizersgracht 78-82
<i>M. Ritsema</i>	Hilversum	Liebergerweg 104
RUTON		
Rudolf Blik N.V.	Den Haag	Waldorpstraat 38-44
<i>N.V. Ned. Instrumentenfabriek Waldorp</i>	„	Waldorpstraat 268
Verkoop in handen van:		
N.V. Hostaco Handel Mij	Dordrecht	Wijnstraat 108-112

IMPORTEURS:

A.E.G. N.V.	Amsterdam	Fraderiksplein 24
Hoover Handel Mij N.V.	„	Falkstraat 15-29
Nederl. Siemens Mij N.V.	Den Haag	Rijnstraat 24
Thabur N.V.	„	Zuilingstraat 22-24
N.V. Verkoop-Mij BOVEMA	Heemstede	Bronsteeweg 49
A. J. Westerhof & Co N.V.	Rotterdam	Oostzeedijk 340
N.V. Handelmaatschappij OCO	Amsterdam	Keizersgracht 78

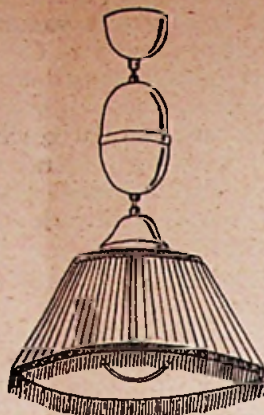
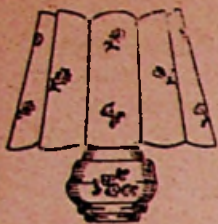
HILDEBRAND & Co. C.V.

GROOTHANDEL IN VERLICHTINGSARTIKELEN

AMSTERDAM

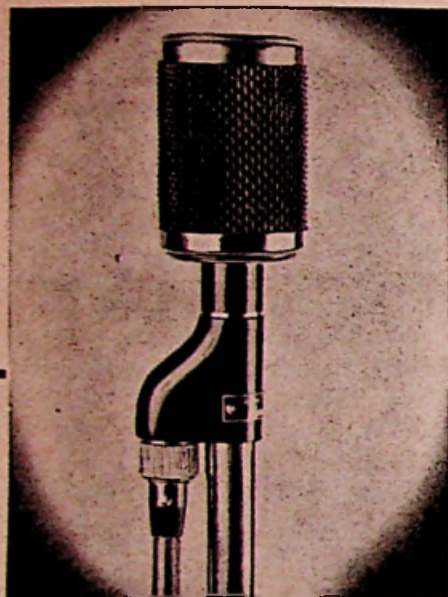
Kantoor }
Expositie } GELDERSEKADE 16

TELEFOON 43317

RONETTE CELMICROFOON

TYPE S 742

De Ronette Celmicrofoon S 742 heeft haar plaats in de klasse der kwaliteitsmicrofoons reeds lang verdiend. Onder de moeilijkste acoustische omstandigheden geeft de Ronette S 742 nog uitstekende resultaten. Ook voor het opnemen van gramfoonplaten, voor opnamen met de tape-recorder e.d. is de Ronette S 742 werkelijk een ideale microfoon, die met grote soepelheid te regelen is. Bovendien zijn alle Ronette Celmicrofoons ongevoelig voor mechanische stoten.

DE TECHNISCHE GEGEVENS ZIJN:

Freq. bereik: recht van 20-16.000 perioden met grootste afwijking ong. 3 dB.

Gevoeligheid: -56 dB.

Capaciteit: 4400 pF.

Belast. weerst: 1-5 Megohm.

BELANGRIJK: Door de grote inwendige capaciteit zijn aansluitkabels van goede kwaliteit tot 60 meter zonder noemenswaardig spanningsverlies toelaatbaar.

De Ronette S 742 kan na afschroeven van het aansluitstuk ook direct aan de kabel gehangen worden.

RONETTE

PIÉZO ELECTRISCHE INDUSTRIE - AMSTERDAM

ADVERTEERT GEREGELD

in ELECTRO RADIO MERCUUR en onderhoudt zo de relaties met Uw afnemers. ELECTRO RADIO MERCUUR RECLAME WERKT!

MONTEERT

„STOTZ-KONTAKT“

SCHAKELAARS en WANDCONTACTDOZEN!

U zult nooit meer een ander merk kiezen.

Ruime voorraden

Natuurlijk bij de

„TECHNISCHE“ N.V.

De Const. Rebecquestraat 96-102,

'S-GRAVENHAGE - Telefoon 330005

Meer zekerheid

De "AUTOGRAPHIC" stelt U in staat:

- ★ Al Uw ontvangsten direct te boeken.
- ★ Iedere uitgave te noteren vóór de lade opent.

Vraagt vrijblijvend offerte.

N.V. NATIONAAL KASREGISTERS

v/h Cord II. van Erk

Hoofdkantoor: Amstel 190-192 A'dam-C.

Showroom: Kalverstraat 9 Amsterdam-C.

Filialen: Den Haag, Rotterdam, Haarlem, Utrecht, Eindhoven

DRAAD!

Wij hebben draad voor elk doel - wikkelraad, montagedraad, rijwiel- en automobielkabel, telefoon- en microfoonkoord, litzedraad, podurdraad...

Kortom: wat voor draad U ook nodig mocht hebben -

Pope maakt het!

Vraag alle gevante inlichtingen aan onze alleenvertegenwoordiger voor Nederland. Zij zal U graag met raad en draad bijstaan.

TECHNISCHE HANDELONDERNEMING

„ROMAL“

Plompotorengracht 12 - Utrecht - Telefoon 14393

N.V. POPE'S DRAAD. EN LAMPENFABRIEKEN VENLO · HOLLAND

56864

Cassablocs

Wij kunnen CASSABLOCS leveren, echter niet bedrukt met firmanaam. De prijs bedraagt slechts fl. 7,65 per doos van 50 blocs, franco thuis.

Bestelling per postwissel of per giro 136400 ten name van

Uitgevers Mij. DILIGENTIA

Kalverstraat 35 - Amsterdam C.

Op de strook vermelden: Cassablocs

COLLIE

ZUURWEGERS
voor zuivere meling

Aleenverkoop voor Nederland
THEAL N.V.
Handel in techn. artikelen

Amsterdam-C. Postbus 396

Tel. 1801, 42012 Telegr. Technische

groot aantal machines; handmodellen, sledemodellen, gecombineerde hand-sledemodellen, klop-veeg-zuigers in alle mogelijke kwaliteits- en prijsnuanceringen.

Zegt u nu maar, dat u het publiek niets voor kunt zetten en dat u met deze serie van prijzen en kwaliteiten niet kunt concurreren.

We dienen dus elkaars belangen, zitten steeds gezamenlijk aan één tafel bij alle moeilijkheden, die opgelost moeten worden, voor ogen houdend: het belang van het publiek. Immers wanneer de afzetmogelijkheid omlaag gaat, wordt direct het belang van alle schakels -industrie en handel- geschaad.

Hiermede zijn de functies en belangen van twee van de vier groepen reeds belicht, nl. de „groep publiek” alsmede de fabrikanten, die dus trachten, gezien de concurrentiefactor, een hoogwaardig product te leveren tegen de laagst mogelijke prijs. Hiernaast zijn er echter nog twee groepen, nl. groot- en kleinhandel. De functie van groothandel mogen wij bij u allen bekend veronderstellen. Dit is de groep, die het artikel in grotere kwantiteiten van de fabrikant afneemt en de distributie over de detaillisten verzorgt. Vanzelfsprekend moet er door de grossiers geld in de zaak gestoken worden, wordt risico gelopen, brengt kosten van acquisitie en administratie met zich, kortom een reeks factoren, die vergoeding eisen van werkelijke gemaakte kosten alsmede een redelijke vergoeding voor het vervullen van deze functie.

Tot slot onze eigen functie, die van detaillist en hoewel hier vormelijk als laatste genoemd zeker niet de onbelangrijkste. De detaillist nl. houdt een assortiment aan voor het publiek, voert propaganda, eventueel acquisitie, tracht eveneens de client het volle pond te geven en blijft door afdoende service in regelmatig contact met de client. In weinig woorden gezegd, een zeer belangrijke taak, mede, omdat de detaillist volkomen is afgestemd op de klantenkring en de moeilijkheden en wensen hiervan volledig kent. Zien wij hem enerzijds als propagandist van de leverancier, anderzijds zien wij hem in de dienende functie voor het publiek.

Mogen wij dit een mooie taak noemen, die het ongetwijfeld is, ook mogen wij niet verhelten, dat er aan dit bedrijf niet onbelangrijke risico's zijn verbonden. Is het daarom bevreemdend, dat deze groep een beloning verlangt, die evenredig is aan de geleverde prestatie? Zeker niet. Dit is volkomen verantwoord en ook hier geldt hetzelfde principe, voor iedere groep in productie en distributie: het beste te leveren tegen de laagst mogelijke prijs, ongeacht of deze levering geschiedt in goederen of diensten.

Wij vertrouwen u hiermede in korte trekken het doel van *Cistofa* te hebben uiteengezet, alsmede de hoofdprincipes, die daarbij gelden. Het geheel getuigt van een goede samenwerking, waarbij de belangen van alle groepen steeds op de voorgrond staan, juist omdat het belang van de ene eveneens het belang van de andere is.

De aandachtige lezer zal hieruit tevens de gezonde gedachte van het geheel hebben gedestilleerd, omdat *Cistofa* een levend geheel vormt, waarin de dynamische factor van vrije concurrentie volledig meespreekt.

Aan ons allen, u zowel als wij, is de taak, het geheel levend te houden door een hecht samengaan en door volledige wederzijdse medewerking dit ideaal te verwezenlijken.

Goochelaars!

U lacht erom...

...maar toch volgt u hun verrichtingen met gespannen aandacht, teneinde te kunnen ontdekken waar de „kneep” zit.

Soms is de truc erg doorzichtig, soms ook wordt er zo geraffineerd gewerkt, dat we er niet direct achter kunnen komen en dan halen we onze schouders op... we zijn er weer eens ingevlogen!

Er wordt echter niet alleen gegooid met eieren, konijntjes, e.d., er zijn ook „grote” goochelaars, die meermalen hun eigen bestaan in de waagschaal stellen, niet wetende of de truc, in dit geval liever gezegd het experiment, zal slagen. Er wordt op verschillende manieren geëxperimenteerd en het eigenaardige is, dat men het gevaar meestal niet ziet en dus rustig met een ander experiment weer opnieuw begint.

Om het concreter uit te drukken, u zult het al wel begrepen hebben, wij doelen op reclame in alle mogelijke vormen.

Prijsonderbieding, cadeaux, bonnen en zegels -ook als verkapte loterij- winkelen enz. Nogmaals herhalen wij dat deze dingen funest zijn en wij waarschuwen u in uw eigen belang dringend: Neemt er niet aan deel!

Juist dezer dagen werden wij wederom attent gemaakt op een z.g. bonnen- of zegelactie. Denkt erom: Sijmen betaalt! En u, als winkeliers, is in zo'n geval onherroepelijk Sijmen. U kunt het wenden en keren zoals u wilt, maar u ontkomt er niet aan; u wordt het slachtoffer.

Bovendien is de hierboven omschreven prijsonderbieding, het verstrekken van

cadeaux e.d. ingevolge artikel 26 lid 2 van het Statuut van *Cistofa* verboden en wij zullen -eveneens in uw eigen belang- niet schromen hiertegen krachtig op te treden.

Doet er dus niet aan mede en voorkomt moeilijkheden op dit gebied! Het is o zo eenvoudig.

Indien u ondanks alle waarschuwingen toch aan een dergelijke actie meedoet, plaatst dan een duidelijke kaart in uw etalage en in uw winkel, dat op *stofzuigers* geen zegels worden verstrekt!

De radiohandelaren onder u zijn hiermede reeds bekend, want voor hen gelden dezelfde voorschriften.

Door deze simpele mededeling snijdt u de moeilijkheden de pas af, want u zult zien, dat niemand erom zal vragen, wanneer u van te voren bekend maakt, dat door u op bepaalde artikelen geen zegels worden verstrekt!

EINDE CISTOFA-NIEUWS

Nieuwe zender voor Wereldomroep

De Nederlandse regering heeft besloten ten behoeve van de Wereldomroep een kortegolfzender van 100 kilowatt te laten bouwen, welke te Lopik zal verrijzen en eenzelfde sterkte zal hebben als de zender, die de Nederlandse Katholieken aan de Paus hebben geschonken. Voorts is het in overweging genomen twee kleinere van veertig kilowatt elk, te plaatsen. Het gehele project, de kleine zenders niet inbegrepen, zal meer dan twee miljoen gulden kosten.

De Nederlandse Omroep Zender Maatschappij (Nozema) zal de plannen uitwerken. De zenderbouw komt voor rekening van de regering; wie de exploitatiekosten op zich zal moeten nemen is nog niet uitgemakt. De regering zou van mening zijn dat deze kosten door de Nederlandse luisteraars moeten worden gedragen, ondanks het feit dat de zender bestemd is voor buitenlandse uitzendingen. Anderen zijn echter de mening toegedaan dat de zender uit de schatkist moet worden betaald, zodat het gehele volk en niet alleen de radiobezitters bijdragen in de kosten.

In aansluiting hierop vernamen wij nog, dat de verwezenlijking van bovenomschreven plan aanmerkelijk dichterbij gekomen is door het resultaat van desbetreffende besprekingen, die hierover zijn gevoerd tussen de ministeries van O., K. en W. en Verkeer en Waterstaat.

Op grond van dit resultaat is de dienst der P.T.T. gemachtigd over te gaan tot bestelling en bouw van deze nieuwe zender.

Tovèrli, de fabriek van speciale verlichtings-apparaten te Amsterdam, vraagt in een keurig uitgevoerd brochureje aandacht voor het fabricatieprogramma. Met name schijnwerpers (voor toneelverlichting) en etalageverlichting worden uitvoerig beschreven met inlichtingen over technische gegevens en door duidelijke illustraties kenbaar gemaakt. Men vrage het prospectus bij de fabriek aan: Keizersgracht 692, Amsterdam.

DRAAD en KABEL UIT VOORRAAD

Ook **NU** levert onze fabriek slot. en **KEMA** goedkeuring en goedkoper, Fabr. **A.C.E.O.**

RD/750, 1½ gmm. In de kleuren rood, zwart en groen

Prijs per 100 meter . . . . . f. 9.80
Prijs per 1000 meter . . . . . f. 96.90

R/D 750, 21 gmm. In de kleuren rood, groen, grijs en zwart

Prijs per 100 meter . . . . . f. 14.32
Prijs per 1000 meter . . . . . f. 142.10

RD/750, 4 gmm. draad en kabel
RD/750, 6 gmm. draad en kabel
RD/750, 10 gmm. draad en kabel
RD/750, 16 gmm. kabel

Ook **S.R.L.L.**; **O.R.L.K.**; **Gummikabel** etc. enz. leverbaar en scherp concurrerend.

TECHNISCH HANDELSBUREAU KONIG
ELECTROTECHNISCHE GROOTHANDEL

KANT. PLANTAGE PARKLAAN 14, A'DAM, TEL. 55685-56600-58877
MAGAZIJNEN, WARHOESSTRAAT 80 TEL. 30632

* **NEON** LICHTBUIZEN - LETTERS
ETALAGE-ORNAMENTEN
BINNENVERLICHTING
INSTALLATIES

KORTE LEVERTIJD
ONDER GARANTIE
PRIMA AFWERKING

Vraagt vrijblijvend offertes aan bij:

SUPER-NEON, UTRECHT
SINGELSTRAAT 11 - TELEF. 13727

Installateurs de bekende rabatten.

**ELECTROTECHNISCH INSTALLATIE-
MATERIAAL**

N.V. CORODEX

ZANDVOOR, TEL. * 2507-2541-9542

NIEAF
UTRECHT

ELECTRISCHE
MEETINSTRUMENTEN

H.H. Handelaren!

Wij wikkelen alle motoren.
Speciaal adres voor stofzuigers
en wasmachine motoren, tegen
scherp concurrerende prijzen.
Langdurige garantie. Zendingen
binnen 8 dagen terug.
't Is **DE GOEDE**, die 24 jaar
repareert.

Geest 72, 's Gravenhage, Tel. 11.33.64

Deze

maand **Toepassing**
verschijnt: **Belastingherziening**
1950

voor de zakenman

door

J. L. van Hedel, belastingconsulent

Een praktisch boekje van 64 pagina's inhoud,
(formaat 12½ × 21½ cm), dat een zo volledig
mogelijk en betrouwbaar beeld geeft van
de ingrijpende herziening van de belasting
1950. Prijs ingenaaid f 1,35.

De Heer van Hedel behoeven wij niet nader bij
onze lezers te introduceren. De auteur is voldoende
bekend om zijn verzake kundige en duidelijke
artikelen, die regelmatig van zijn hand in ons
blad verschijnen.

EEN GREEP UIT DE INHOUD:

- Het verdwijnen van de ondernemingsbelasting
- Het lagere tarief voor het belastingjaar 1950
- Inschrijvingen in het Grootboek voor de Wederopbouw
- Welk voordeel kan vervroegde afschrijving op de bedrijfsmiddelen bieden?
- Welke bedragen mogen maximaal worden afgeschreven?
- Herwaardering van bedrijfsmiddelen
- De afwikkeling der onbelaste reserve
- Hoe vindt de verliescompensatie plaats?
enz. enz.

Te bestellen bij Uw boekhandel of bij
N.V. Uitgevers Mij. DILIGENTIA,
Kalverstraat 35, Amsterdam C.,
postgiro 136.400

TRANSFORMATOREN

INTERNATIONALE ELECTRICITEITS ONDERNEMING
TRANSFORMATORENFABRIEK
ZANBERGWEG 97 - TELEF. 8018-5910 - BREDA

HAZEMEYER

HENGELO

BESCHERMD SCHAKELMATERIAAL

Fabriek en Hoofdkantoor Hengelo
Tel: 2345 (5 lijnen)

Kantoor R'dam: Mathenesserlaan 201, Tel: 30634
Kantoor A'dam: Amstel 144, Tel: 35862

KOOLBORSTELS

voor elk doel.

Uit voorraad leverbaar

Nederl. Koolborstelfabriek

AMSTERDAM-N.

Spijkerkade 5 Telefoon 80 5

sonofil

Het eerste magnetische opname- en weergave-apparaat van Europeesch fabricaat.

Natuurgetrouwe weergave van het gesproken woord, Radio en Grammofoonplaat.

Vrijblijvend leverbaar uit voorraad te Apeldoorn.

ATELIERS DE CONSTRUCTIONS ELECTRIQUES DE CHARLEROI

INGENIEURSBUREAU FROWIN & Co.

17, VAN ENST & STOKENTWEEFT

DEN HAAG,
APELDOORN.

Mededelingen VAN DE

ADMINISTRATIE:
KEIZERSGRACHT 606. AMSTERDAM C.
TELEFOON 40027

**NEDERLANDSE
ELECTROTECHNISCHE
WINKELIERS
ORGANISATIE**

Uw aandacht...

... wordt gevraagd voor tal van zaken, die u dagelijks in couranten, week- en maandbladen, folders, brieven enz. worden gepresenteerd. Belangrijke en onbelangrijke. Verheugd en ons soms ergerend, nemen we van deze dingen kennis, uit verschillende gezichtspunten naar voren gebracht, al naar gelang de bedoeling, die erbij voor zit.

Het is evenwel onmogelijk dit alles bij te houden, omdat wij daarnaast ook nog iets anders te doen hebben, nl. de behartiging van de belangen van onze zaken, van ons zelf en van onze huisgenoten. Bovendien zijn er dan nog tal van andere zaken, die hier indirect mede verbonden zijn en per slot van rekening mogen we toch van tijd tot tijd wel een klein beetje ontspanning ook hebben.

Onmisbaar voor u is echter uw vakblad, waarin u die dingen krijgt voorgezet, die speciaal voor u interessant zijn voor wat uw zaak betreft. Regelmatig pogen wij derhalve u die dingen in beknopte vorm onder het oog te brengen, opdat u ervan kunt kennismaken en uw eventuele opmerkingen bekend kunt maken. Enerzijds bestaat dit uit feiten, die u zonder meer ter kennis worden gebracht, anderzijds zijn het waarschuwingen tegen bepaalde misstanden. Deels zijn het concrete feiten, deels vermoedens, die uitgesproken worden naar aanleiding van geruchten of mededelingen, die ons bereiken en die een bepaald streven naar het bereiken van een gesteld doel inhouden.

Een uurtje langer open

Reeds eerder is in dit blad iets gezegd over de winkelsluitingswet, die zeer binnenkort van kracht gaat worden. Hieromtrent is onder de winkeliers geënquêteerd, aan de hand waarvan wij onze visie daarop hebben gegeven. Opmerkelijk is, dat ons vermoeden thans maar al te zeer bewaarheid wordt. Velen uwer zullen zich waarschijnlijk herinneren, dat wij destijds de opmerking gemaakt hebben, dat dit ontwerp enkele jaren te vroeg kwam, omdat velen nog te zeer vervuld waren van de omstandigheden direct na de oorlog. Vroeg sluiten in de avond, bepaalde verlangens ten opzichte van vrije middagen werden geuit en verscheidene winkeliers waren vóór een algehele sluiting op Zaterdagmiddag.

Wanneer wij op het huidige moment de praktijk bezien, voelen wij dat wij gelijk hebben gehad. Men blijft over het algemeen thans reeds weer liever een uurtje langer open dan korter, de tijden zijn immers zo geheel anders geworden.

Een andere wet, wier behandeling zeer binnenkort in de Kamers komt is de

Vestigingswet 1951, als plaatsvervangster van de Vestigingswet 1937. Op vele punten gaan we vooruit, op andere achteruit. Al met al moeten we waarheidsgetrouw het geheel bestempelen als een stap vooruit, omdat de goede zijden overheersen. Een belangrijk punt ook voor u, omdat hier in organisatorisch verband nog wel het een en ander te doen valt. In ieder geval zal samenwerking met anderen worden gezocht, teneinde gedaan te krijgen, dat hier en daar nog wat bijgeschaafd wordt, opdat het nadeel tot zo gering mogelijke proporties wordt teruggebracht. Ongetwijfeld zult u binnen niet al te lange tijd hierover meer horen, omdat dit nog steeds een Voorontwerp van wet is, waaraan op verzoek van belanghebbenden door de regering nog wel het een en ander gewijzigd kan worden.

Wij komen hier dus nog op terug.

De cijnspenning

Lang gewacht en stil gezweven...., het is dan thans zover gekomen, dat de Eerste Kamer de wetsontwerpen Belastingherziening 1950, alsmede de afschaffing van de Ondernemingsbelasting en verhoging van de Vennootschapsbelasting heeft aanvaard. U zult begrijpen, dat wij thans nog niet in een financiële situatie verkeren, dat tot verlaging of opheffing van bestaande belastingen kan worden overgegaan.

Wanneer dit geschiedt, dan is het noodzakelijk, belastingen, die om een dringende reden om opheffing of wijziging vragen, door andere meer verantwoorde te ver-

vangen. Het dáár halen dus, waar het beter gehaald kan worden. Wij willen ons zeker niet in de uitgebreide en moeilijke materie der belastingen als deskundigen opwerpen en zullen er dus niet aan beginnen, diep op het geheel in te gaan. Alleen doet het ons groot genoeg, dat de Ondernemingsbelasting tragsgewijs gaat verdwijnen. Deze belasting mogen wij rustig een van de „hatelijkste“ noemen.

Het verloop zal zo zijn, dat over het belastingjaar 1949 het belastingbedrag op de tot dusver gebruikelijke wijze wordt bepaald, met dien verstande, dat dit geschiedt uitsluitend naar de grondslag bedrijfsopbrengst.

Normaal gesproken betekent dit dus 12 % van de bedrijfsopbrengst. Over het belastingjaar 1950 wordt dit percentage, gezien de omrekeningsfactor, teruggebracht tot pl.m. 7 %, terwijl over 1951 en volgende jaren in het geheel geen Ondernemingsbelasting meer zal worden geheven.

Dit is op zich reeds een vooruitgang.

Er is echter voor vele kleinere zaken nog een ander punt, wel niet zo belangrijk als het voorgaande, doch toch zeker wel de moeite waard om hier even aan te stippen. Dit is nl. dat het loon, dat minderjarige kinderen wordt uitbetaald door de ouders voor werkzaamheden, die zij ten behoeve van de zaak verrichten, als kostenfactor in mindering mogen worden gebracht. Hiertegenover staat, dat deze minderjarigen dan loon-, c.q. inkomstenbelasting moeten betalen.

Ook hier herhalen we het gezegde, en wel dat we gemiddeld erop vooruitgaan.

Fictieve winst na overlijden

Buitengewoon ernstig is echter een andere maatregel, welke door de 2e Kamer reeds is aanvaard en zeer waarschijnlijk eveneens door de 1e Kamer zal worden aangenomen. Dit treft bloedverwanten van hen, die overlijden. Behalve de successierechten vordert de Belasting van de nabestaanden een volkomen fictieve winst,

(Vervolg zie blz. 426)

Tegenstellingen

Lazen wij niet tot onze vreugde, dat de Omzetbelasting voor de detailhandel niet van 3 op 3½ zal worden verhoogd en dat de Omzetbelasting geheel gaat vervallen voor de detailhandel, wanneer volgend jaar de Unie met België en Luxemburg een feit zal zijn geworden?

Verdwijnen gaat deze belasting niet, doch zij zal aan de bron worden geheven, waardoor aan het verlangen van vele detailisten tegemoet wordt gekomen, hetgeen ontegenzeggelijk een hele vooruitgang voor ons is.

Opdat minister Lieftinck niet tekort kome, is deze belasting voor fabrikanten reeds met 1 % verhoogd teneinde te voorkomen, dat de sprong voor deze heren ineens te groot is. Deze voorzorg levert Zijne Excellentie een voordeeltje op van 17 miljoen, hetgeen wij nog steeds een niet te versmaden sommetje vinden.

Lazen wij niet tot onze spijt, dat de huurverhoging van 15 % door de Eerste Kamer is aanvaard, waarbij geen uitzondering is gemaakt voor bedrijfspanden?

Hiertegen is van vele zijden geageerd, omdat hier toch een daadwerkelijk verschil aanwezig is. Dit betekent dus wederom een verzwaring van onze lasten.

Ondanks voor- en tegenspoed gaan wij rustig onzes weegs, accepteren meevaller-tjes en worstelen met tegenslagen. Wij moeten echter zorg dragen, niet overweldigd te worden en niet tegen de stroom op blijven roeien, tot wij de uitputting nabij zijn. Als goede zakenlieden nemen wij voorzorgsmaatregelen, wij zien vooruit!

Wij sluiten ons niet alleen nauw aaneen teneinde tot de grootst mogelijke krachtsontwikkeling te geraken, doch wij kiezen ook de enig juiste organisatie, nl. de Nederlandse Electrotechnische Winkeliers Organisatie, N.E.W.O. Het adres van de administratie is U bekend: Keizersgracht 606 te Amsterdam-C.

die zij in de onderneming van de overledene aanwezig acht. Ook al wordt de zaak niet geliquideerd, doch door de nabestaanden voortgezet. U voelt allen wat dit betekent, en het is dan ook niet vreemd, dat hierover een storm van protesten opgaat, waarvan we speciaal vermelden het request van een aantal bekende belastingconsulenten. Dit is gedrukt bij het weekblad Zakenwereld te Amsterdam en spreekt duidelijke taal te dien opzichte. Laten we hopen, dat, indien de 1e Kamer dit ontwerp aanvaardt, dit alsnog spoedig zal worden herzien.

Uw aandacht hebben wij derhalve ditmaal gevraagd voor enkele punten, die inderdaad van groot belang zijn voor de betrokkenen. Deze punten houden wens en verlangens in voor het heden en de toekomst. Werkt ook u eraan mede, dat wij allen zo sterk mogelijk onze stem kunnen verheffen om datgene voor ons te bereiken, waar wij gezien onze prestaties recht op hebben. De stem van een enkeling is die van een roepende in de woestijn; de stem van de massa wordt daarentegen door iedereen gehoord.

Het is maar:

How men de zaak bekijkt

In de Economische Voorlichtingsdienst troffen wij een bericht aan, dat tijdens een rede ter gelegenheid van de jaarvergadering van de Hessische groothandel en buitenlandse handel, de bondsminister van Economische Zaken, Prof. Erhard, zich een absoluut tegenstander verklaarde van de vastlegging der bruto marges.

In verband met de dreigende prijsstijgingen was een dergelijke maatregel geëist.

Inderdaad een schrille tegenstelling met de genomen maatregelen hier te lande. Wij zouden zeker niet zonder meer willen zeggen: Ons ook zo'n minister, doch wel zou een beter begrip voor de moeilijkheden, waarin de zelfstandige middenstander verkeert, ons zeer welkom zijn.

Misschien waren de genomen maatregelen dan snel teniet gedaan en zou uit de toekomst een spookbeeld voor ons zijn weggenomen.

EINDE NEWO-NIEUWS

50 Jaar stroomlevering Twentsch Centraal Station jubileert

Op 28 October herdacht het Twentsch Centraal Station voor Electricische Stroomlevering het feit dat 50 jaar geleden de eerste stroom geleverd werd.

Typierend mag wel heten dat dit station gedurende deze gehele periode de uitzonderlijke status van particulier bedrijf heeft kunnen handhaven. Levering van elektrische stroom is wel een dermate typische overheidstaak volgens ons algemeen inzicht, dat iemand die voor 't eerst hoort dat dit bedrijf een „particuliere” N.V. is, dit moeilijk kan geloven.

Toch is het waar. De heer R. W. H. Hofstede Crull, met de heer Willink, opzichter van een apparatenfabriek, waaruit later de Heemaf groeide, nam na een reis door Amerika het initiatief om zelf stroom te gaan opwekken.

Na aanvankelijke moeilijkheden werd een beginkapitaal van f 50 000,— bijeengebracht en het Centraal Station ging starten. Met een ketel met een vermogen van 60 pk en een gelijkstroomdynamo van 40kW. De eerste stroomlevering geschiedde aan vijf afnemers, waarvan een al weer spoedig afviel. Eind 1900 had men 7 afnemers, eind 1901 reeds 73. Het volhouden ondanks aanvankelijke tegenslagen werd uiteindelijk toch bekroond, het station vond meer en meer afnemers. In 1906 was een nieuwe stoommachine nodig; gemeenten en bedrijven in steeds groter kring lieten zich inschakelen.

Was de afgifte in 1909: 1 miljoen kWh, in 1911 was het reeds 3,5 miljoen en in 1913 zelfs 5 miljoen, in 1917 reeds 11 miljoen kWh.

Uiteraard werden zowel de gebouwen als ook het machinepark steeds uitgebreid, zodat in 1930 een totale capaciteit was opgesteld van 50 000 kW. De toename van toepassingsmogelijkheden der electriciteit (koken, stofzuigen, wassen enz.) deed natuurlijk de vraag ook voortdurend stijgen.

De spanning waaronder de stroom aan verbruikers werd geleverd steeg van 65, via 110, 127/220 tot 220/380 volt.

Even voor de laatste oorlog was contact opgenomen met de IJsselcentrale, tengevolge waarvan in 1944 een provisorische koppeling tussen beide stations tot stand kwam.

Begrijpelijkerwijze werd de vraag naar stroom na de oorlog weer groter; in het jubileumjaar werd niet minder dan 245 miljoen kWh afgegeven.

Met ingang van 1 Januari 1951 zal het Centraal Station zijn status van N.V. verliezen daar de aandelen door de provincie overgenomen zijn, waarmee tevens de naam verdwijnt.

Nieuw zendsysteem in Duitsland uitgevonden

SUCCES MET FREQUENTIE-MODULATIE

De in Dusseldorp gehouden radio-tentoonstelling was, volgens de correspondent van „De Volkskrant” voor Duitse en niet-Duitse bezoekers een openbaring. In de 18 maanden, die de Geallieerden aan Duitsland hebben gegund tot het vrij vervaardigen van radio-toestellen heeft de Duitse radio-techniek zulke krasse vorderingen gemaakt, dat buitenlanders van een „omwenteling” op radio-technisch gebied spreken. Deze omwenteling zagen zij vooral in het nieuwe Duitse zendsysteem: de frequentie-modulatie, dat naast een aanmerkelijke klankverbetering ook de voordelen van vrijheid van storingen en van „sluiering” biedt. Naast enkele Amerikaanse snuffjes, in Duitsland in licentie uitgevoerd, trokken ook de lage prijzen en de fraaie ombouw der radio-toestellen de aandacht.

Zeer korte golflengte

De frequentie-modulatie (F.M.) betekende voor de Duitse radio-techniek aanvankelijk meer een nood dan een deugd. Toen immers in 1948 in Kopenhagen de beschikbare golflengten in internationaal overleg opnieuw werden verdeeld, kreeg Duitsland, als oorlogsschuldige, maar enkele en ongunstige plaatsen op de lange en de korte golf. Om toch een behoorlijke ontvangst te krijgen moesten de Duitsers hun toevlucht nemen tot zeer korte golflengten van minder dan vier meter. De in zwang zijnde amplitude- of A.F.-toestellen, die ook in Nederland gebruikt worden, waren voer dit systeem echter onbruikbaar. De Duitse industrie begon zich daarom toe te leggen op het vervaardigen van F.M.-apparaten en bereikte hiermee zo'n succes,

dat thans, na anderhalf jaar experimenteren, in Duitsland volmondig wordt erkend, dat F.M.-ontvangst beter is dan A.F.-ontvangst.

Prijs vooroorlogs

Vijftien Duitse stations zenden hun programma's zowel op A.F.- als op F.M.-golflengten uit. Van de driehonderd nieuwe radio-toestellen, die Dusseldorp exposeerde zijn er tientallen, die zowel A.F.- als F.M.-toestel zijn. Op alle toestellen is voorts een F.M.-band aangebracht, terwijl zij bijna alle zo zijn gebouwd, dat er gemakkelijk een F.M.-apparaat aan kan worden toegevoegd.

De prijzen van de Duitse radio-toestellen liggen, ondanks belangrijke kwaliteitsverbetering, weer op vooroorlogs peil. In de prijsklasse van 70 tot 90 D-Mark zijn goede ontvangapparaten te krijgen. Gecombineerde A.F./F.M.-toestellen zijn volop verkrijgbaar van 168 D-Mark af.

Nieuwigheden waren nog het Mentor-apparaat, een dictaphoon met ingebouwd eenkringstoestel, luidspreker en microfoon, de Telefunken-gramfoonplaat met een tienvoudige speelduur, en de Tefi-plast: een geluidsband in boekvormige doos met een speelduur van 24 tot 48 minuten tegen de lage prijs van 16 D-Mark. Een bijbehorende gramfoon kost echter 700 D-Mark.

Tweehonderd en dertigduizend bezoekers, onder wie vele buitenlanders, bezochten de tentoonstelling. Met de in Dusseldorp geplaatste opdrachten, waaronder ook export-orders voor Zuid-Amerika en het nabije Oosten, heeft de Duitse radio-industrie voor dit jaar haar handen vol. Onder de 180 exposanten bezette de Nederlandse radio-industrie geen opvallende plaats.

Op Woensdag 25 October werd in het American Hotel te Amsterdam een drukbezochte receptie gehouden: de firma Weco (S. Biederman) te Amsterdam bestond nl. 25 jaar.

Kema-goedkeuringen

opgave van de fabrikanten aan wie in het tijdvak van 15 September 1950 tot 29 September 1950 het recht tot het voeren van de keuringskendraad voor sterkstroomleidingen met rubberisolatie voor vaste leiding, werd verleend door de N.V. tot Keuring van Electrotechnische Materialen te Arnhem.

FABRIKAAT	TYPEN	FABRIEKSKENDRAAD
Manufactures de Câbles Electriques et de Caoutchouc S.A. te Eupen	OD en OL RD/750 (alle doorsneden) RD/1500 (" ") RD/3000 (" ") RLK/750 (" ") ORLK/750 (" ") GRLK/750 (" ") SRLI (alle doorsneden 1,5-6 mm ²)	rood wit (getwijnd)

opgave van de fabrikanten aan wie in het tijdvak van 15 September 1950 tot 29 September 1950 het recht tot het voeren van de keuringskendraad voor verplaatsbare leidingen met rubberisolatie werd verleend.

FABRIKAAT	TYPEN	FABRIEKSKENDRAAD
Manufactures de Câbles Electriques et de Caoutchouc S.A. te Eupen	BRML speciaal 3 x 35 mm ²	rood wit getwijnd

opgave van de materialen, welke in het tijdvak van 15 September 1950 tot 29 September 1950 werden goedgekeurd.

FABRIKAAT	TYPE	Stroomsterkte	SPANNING	OPMERKINGEN
INSTALLATIEMATERIAAL <i>Schakelaars</i> <i>Enkelpolige draaischakelaars</i> * Elektrotechnische Industrie Gustav Giersiepen; Radevormwald	600/1 b	6 A	250 V	
Paul Hochköpfer & Co., Lüdenscheid	4511 Ir	6 A	250 V	Verzonken; met ronde afdekplaat van bruin geperst isolatiemateriaal.
Siemens Schuckert Werke A.G. Erlangen	S 6 bs S 6 ws	6 A	250 V	Verzonken; met ronde afdekplaat van bruin geperst isolatiemateriaal. Met ronde afdekplaat van wit geperst isolatiemateriaal
Voigt & Haeffner A.G., Frankfurt a/M	D 61 b D 61 c	6 A	250 V	Met witte kap.
Voigt & Haeffner A.G., Frankfurt a/M	D 61 sbfr D 61 scfr D 61 sbfv D 61 scfv	6 A	250 V	Verzonken; met ronde afdekplaat van bruin geperst isolatiemateriaal. Met ronde afdekplaat van wit geperst isolatiemateriaal. Met vierkante afdekplaat van bruin geperst isolatiemateriaal. Met vierkante afdekplaat van wit geperst isolatiemateriaal.
<i>Enkelpolige trekschakelaars</i> N.V. Niko; St. Nicolaas Ws.	300 10300	6 A	250 V	Met witte kap.
<i>Seriedraaischakelaars</i> * Elektrotechnische Industrie Gustav Giersiepen; Radevormwald	600/5 b	6 A	250 V	
Paul Hochköpfer & Co., Lüdenscheid	4515 Ir	6 A	250 V	Verzonken; met ronde afdekplaat van bruin geperst isolatiemateriaal.
Paul Hochköpfer & Co., Lüdenscheid	4505 WA/11	6 A	250 V	Waterdicht; in huis van geperst isolatiemateriaal, met een pakkingbus.

? Vraag en Aanbod !

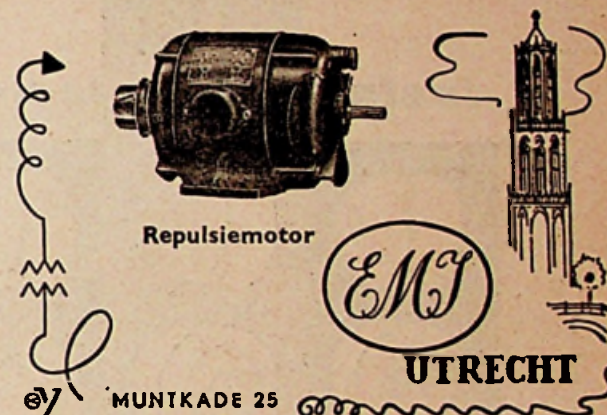
* Te koop aangeboden: 2 krachtverdeelkasten, gietijzer, 6 x 3 coups. Jac. Hulst, tel. 358, E.burg.

Open plaatsen

Vertegenwoordiger

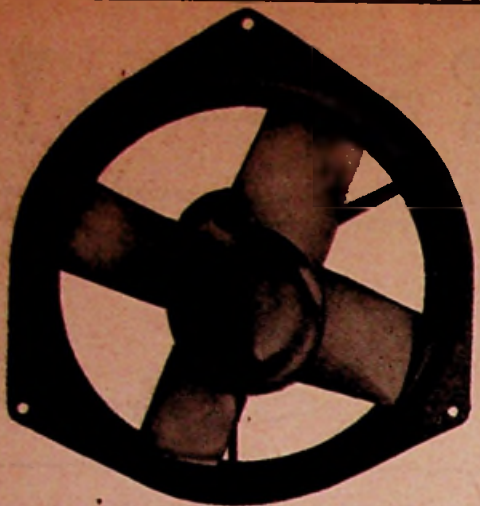
Grote onderneming vraagt voor de verkoop van bekende radio- en huishoudelijke apparaten in de provincie Zuid-Holland, bij de detailhandel goed ingevoerde vertegenwoordiger

Bij gebleken geschiktheid goede positie met opname in pensioenfonds. Brieven met uitvoerige inlichtingen nr. 1446.

Jhabur

INDUSTRIEEL EN TECHN. HANDELSMIJ. N.V.
DEN HAAG, ZUILINGSTR. 22-24, TELEFOON 110130 (8 lijnen)
UTRECHT, HEERENSTRAAT 35, TELEFOON 20241 (3 lijnen)

VENTILATOREN

VOOR ALLE DOELEINDEN

J. E. Stork Ringventilatoren N.V.

JUNOSTRAAT 35 - DEN HAAG - TEL. 772223

DE BESTE. WAAROM ZOUT U MET MINDER GENOEGEN NEMEN?

NIKO SCHAKELMATERIAAL

in bruin en wit isoliet uit voorraad leverbaar:

MAX GOUDEKET & Co.

WEESPERZIJD 24 - TELEFOON 51163 - AMSTERDAM

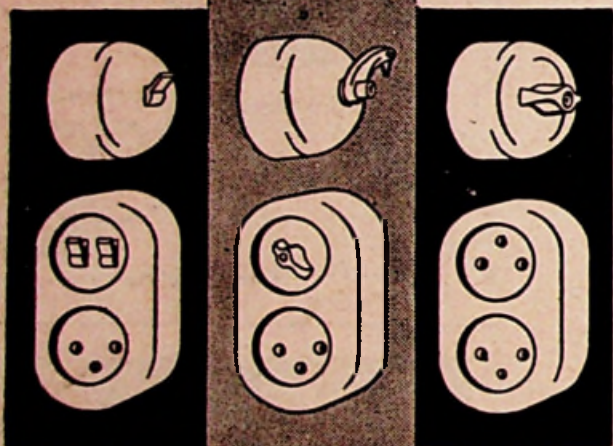
Voor **BUSCH-JAEGER**
SCHAKELAARS EN STOPCONTACTEN

naar **N.V. v.h. CLAESSEN & Co.**
AMSTERDAM - SINGEL 162-164

en haar Filialen:

Almelo: Ie Slightestraat 37; Doetinchem: Hamburgerstraat 58;
Groningen: Meeuwerderweg 11-1; Rotterdam: Oostzeedijk 302 B;
Nieuw filiaal: Apeldoorn, Ie Wormenseweg 97.

NIKO Installatie-materiaal

De Niko-fabrieken hebben in het Bouwcentrum te Rotterdam in stand 285 een uitgebreide collectie schakel- en verlichtingsmateriaal geëxposeerd. Uw bezoek zal ten zeerste op prijs worden gesteld.

NIKO Schakelmateriaal

voor Inbouw en opbouw, in bruin en wit isoliet, grote voorraad!

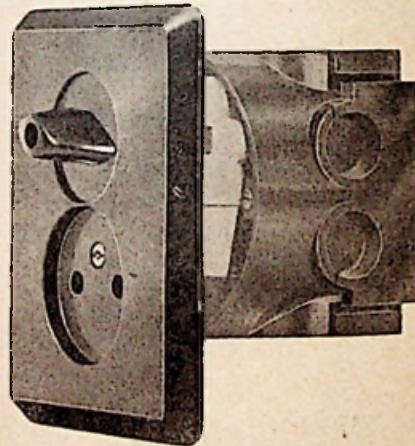
N.V. **HARTELUST'S** IJzerhandel
afd. ELECTRO TECHNISCHE GROOTHANDEL
LEEUWARDEN — GRONINGEN

HEYBROEK- ZÉLANDER N.V.

Amsterdam - Rotterdam - 's-Gravenhage
Breda - Deventer - Groningen - Haarlem
Nijmegen - Utrecht

DEZE
COMBINATIE
VOOR
ÉÉN
INBOUWDOOS
is een exemplaar
uit onze collectie
„HAGEE”
EENHEIDS-
SCHAKEL-
MATERIAAL

Wij leveren U eveneens NIKO schakelaars en wandcontactdozen voor opbouw en inbouw.

HOOFDVERTEGENWOORDIGER DER
N.V. PHILIPS' VERKOOPMAATSCHAPPIJ VOOR NEDERLAND

Sterk concurrerende prijzen:

„ELFAB”

electrische soldeerbouten

Zweeds fabrikaat

Leverbaar van 50 Watt — 500 Watt, voorzien van verkoelingsysteem

J. M. RUKIN, SCHEVENINGEN

Gevers Deynootweg 6, Telefoon 555584